

DARBININKAS

Vol. LXIX, Nr. 3
Sausio - January 20, 1984

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

Savaitės įvykiai

Sov. S-ga paskelbė eilę nuostatų pradinėm ir vidurinėm mokyklom pertvarkyti. Mokslo mokyklose bus pradėtas vieneriais metais jaunesniems, kaip iki šiol, vaikams, t.y. nuo 6 m. amžiaus, o vidurinėse mokyklose bus sustiprintas rusų kalbos dėstymas tiek, kad abiturientai galėtų laisvai ją naudoti. Mokytojų seminarijose mokslas truks 5, o ne ketverius, kaip iki šiol, metus.

Prezidentas Reagan savo kalboje Kubos gyventojams įrodinėjo, kad Kubos vadai savo revoliucija yra apgavę gyventojus, nes visą laiką reikalauja juos tik aukotis, o jų gyvenimas yra labai mažai tepagerėjęs.

J.T. administruoti buvo sudarytas sekretoriatas, kurio personalas buvo komplektuojamas iš įvairių valstybių piliečių, bet buvo reikalaujama, kad jie, pradėję dirbti sekretoriato, pasidarytų nešališki ir nevykdytų jokių savo valstybės reikalavimų. Praktika parodė, kad Sov. S-gos ir jos satelitų piliečiai, pradėję dirbti sekretoriato, šių nuostatų nepaiso ir elgiasi taip, kaip iš jų reikalauja jų kilmės valstybės.

Libane taikai pasiekti buvo sudarytas planas, pagal kurį atskiros religinės ir politinės grupės būtų paskirstytos į joms nustatytas zonas, kurias skirtų neutrali juosta. Bet ir šis planas, kaip ir kiti įstrigo, nes Sirija reikalauja, kad Libanas pirma panaikintų su Izraeliu sudarytą sutartį dėl jo kariuomenės atitraukimo iš Libano.

Pagal sovietų Tass pranešimą pirmosios natūralinės dujos iš Sibiro dujotiekio vamzdžiais pasiekė V. Europą, bet tai dar nerodo, kad pagrindinė dujotiekio linija yra visai baigta įrengti.

Prancūzijos vyriausybė paskelbė, kad pagarsėjęs teroristas Illich Ramirez Sanchez, arba Carlos, yra atsakingas už paskutiniu metu Prancūzijoje įvykdytus sprogdimus. Jis yra gimęs 1949 Venecueloje aršaus komunisto advokato šeimoje, kurio visi trys sūnūs buvo pavadinti Illich, Vladimiro ir Lenino vardais.

Pietų Afrikos kariuomenė įsiveržė net 150 mylių į Angolos teritoriją ir susikovė ne tik su pietvakarių Afrikos partizanais, bet ir su Angolos ir Kubos kariais. Per kovas žuvo 7 P. Afrikos ir 324 partizanai ir Angolos ir Kubos kariai. J. T. saugumotaryba ši žygi tuoj pat pasmerkė ir pareikalavo, kad P. Afrika tuoj pat pasitrauktų.

Prezidento Reagan sudaryta nepartinė komisija centrinės Amerikos politikai nustatyti priešo išvadą, kad Sov. S-ga ir Kuba sudaro grėsmę centrinei Amerikai ir kad JAV turi žymiai padidinti Salvadorui teikiamą karinę pagalbą ir panaikinti įstatymą, draudžiantį teikti karinę paramą policijai mokyti. Be to, ji pripažino, kad JAV turi ir toliau remti prieš Nikaragvos vyriausybę veikiančius partizanus.

Sov. S-gai sėkmingai išbandžius tolumojo skridimo skrajajantių raketų net keturis tipus, JAV susirūpino patobulinti karu su Kanada sudarytą šiaurės Amerikos gynyimo nuo tolumojo skridimo bombonešių sistemą. Pavojingiausia esanti iš sovietų tolumojo skridimo bombonešio Blackjack paleidžiama AS-X-15 skrajajanti raketa, galinti pasiekti už 1000 mylių esančius taikinius.

KUNIGAI NEŠA TEISYBĖS ŽIBINTĄ Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 59

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 59 Lietuvoje pasirodė 1983 rugpjūčio 15, per Žolines. Numeryje yra šie straipsniai: Laisvai mąstyti gražu, bet dar gražiau mąstyti teisingai, Kunigai kovoja už Bažnyčios teises, Suimtų kunigų gynimo akcija Lietuvoje, Išrašai iš kun. Alf. Svarinsko bylos, Iš Jono Sadūno teismo, Tardymai, Mūsų kaliniai, Žinios iš vyskupijų, Sovietinėje mokykloje.

Numeris turi 35 mašinėlę rašytus puslapius. Eilutės suglaustos.

LKB Kronika eina nuo 1972 metų. Kiekviename numeryje ir žymima ši data. Kiekvienas numeris baigiamas kalinių sąrašu.

-o-

LAISVAI MĄSTYTI GRAŽU, BET DAR GRAŽIAU MĄSTYTI TEISINGAI

Prie Andropovo pasunkėjo padėtis

Lietuvos Bažnyčios padėtis žymiai pasunkėjo, pradėjus valdyti J. Andropovui. Geriausi kunigai šantažuojami, grasinama kalėjimu ir pan. Gaudomi ir baudžiami protestų parašų rinkėjai, tardomi ir tikintieji — suaugę ir vaikai.

Plačiausiai išvystyta ateistinė propaganda, šmeižtai prieš kunigus. Per spaudą ir televiziją aiškinama, kad vaikams iki 18 metų negalima patarnauti mišioms, dalyvauti procesijose ir chore. Tardomi ir baudžiami už surengtas kalėdines eglutes (Simne, Prienuose, Kybartuose), Vėlinių procesijas.

Apie bažnyčias slankioja mokytojai, o kai kur net milicija, stebėdami, kad vaikai nebūtų ruošiami pirmajai komunijai. Pasitaiko, kad vaikai sulaikomi gatvėje, įtariant einant mokyti katekizmo.

Kiek valdiški bedieviai persekioja tikėjamą viduje, tiek paskui stengiasi įtikinti užsienio opinią apie visišką religijos laisvę Lietuvoje. Lietuvos vyskupas išleidžia "ad limina" į Romą, o i kalėjimą sodina kunigus. Kunigų taikos delegacijos važinėja į įvairius kongresus, o Lietuvoje — didžiausias spaudimas laikyti vadinamąjį Religinių Susivieninimų nuostatų, kurie siekia visiškai Bažnyčios sunaikinimo.

Valdžia nereaguoja

Lietuvos Bažnyčios pastangos atgauti Konstitucijos garantuotas teises, žmogiškai mąstant, atrodo beviltiškos, valdžia nereaguoja į jokių protestus, neatsako į keliasdešimt tūkstančių pasirašytus pareiškimus, tikintieji diskriminuojami, kunigų gretos retėja, gausėja parapijų, kurios neturi kunigų. Ir štai tokiu lemtingu momentu Lietuva netenka dviejų uoliausių kunigų: Alfonso Svarinsko ir Sigito Tamkevičiaus.

Ar to reikėjo?

Visa šitai turint mintyje, ne vienas ateina mintis: ar to reikėjo? Ar nebuvo galima apsieiti be šitos aukos? Aišku, būtų galėję išvengti arešto ir kalėjimo šie du Lietuvos kunigai, jei būtų nematę tikintiesiems daromų skriaudų, likę kurti pagalbos šaukiančiųjų balsui ir pagal seną lietuvių išsireiškimo ramiui tūnoję po šluota, saugodami savo šiltą vietelę, kaip kad ne vienas šiandien daro. Bet ar tai viskas? Būdami tikri ganytojai, kitaip pasielgti jie negalėjo.

Kova nebuvo veltui

Atsiranda tokių, kurie už šią jų drąsą juos laiko neišmintingais. Galbūt kai kam atrodė ir tie, kurie caro spaudos laikais rašė prašymus valdžiai, kad leistų lietuviams spausdinti knygas lotyniškėmis raidėmis, ir tie mūsų knygnešiai, kurie tokias knygas nešė per sieną ir platino liaudyje, atrodė neprotiniai, nes už tai nukentėjo ir daugelis savo dienas baigė Sibire.

Ar to meto "gudriesiems" jų kova neatrodė beprasmiška, neprotinga: ar gali saujelė drąsulių atsilaukti prieš milžiniškos caro imperijos žandarmeriją? Net juokinga tada buvo galvoti apie spaudą ir tautos laisvę.

O tačiau — kova nebuvo veltui. Kai kas laikė neprotingu ir Kaišiadorių vysk. T. Matulionį, kai jis parąšė griežtą protesto raštą vokiečių okupacinei valdžiai dėl vienu atlaidų metu Kaišiadorių katedroje suimto jaunimo, ypač nepilnamečių mergaičių, nes už tai taip pat grėsė areštas.

Kvailučiais buvo laikomi ir tie, kurie vokiečių okupacijos metais slėpė ir globojo naikinamus žydus, kaip kun. Stakauskas, kun. Paukštys. Jie rizikavo savo laisvę ir savo gyvybę. Rizikavo todėl, kad buvo tikrieji ganytojai.

Yra didesnių dalykų už laisvę

Siems suimtiesiems ir kaliniams kunigams — kun. A. Svarinskui ir kun. S. Tamkevičiui — tinka Hamako žodžiai: "Yra didesnių dalykų už laisvę, tai — tiesa". Taip, jie nepakentė melo, kurio tiek daug šiandien mūsų, ir kovojo už tiesą, už ką prarado laisvę.

Einšteino žodžiai

Visiems turbūt žinomas pasaulinio masto mokslininko žydo Alberto Einšteino pasakymas: "Aš niekad nesidomėjau Bažnyčia, bet dabar jaučiu jai didelę pagarbą ir palankumą, nes tik viena Bažnyčia turi drąsos ir ištvermės ginti tiesą ir žmogaus laisvę. Būdamas laisvės mylėtojas, maniau, kad, Hitleriui paėmus valdžią Vokietijoje, bent universitetai gins laisvę, nes jie juk yra tiesos skleidėjai. Bet universitetai tylėjo. Tada maniau, kad laisvę gins laikraščiai, kurie dažnai rašydavo gėringus straipsnius už laisvę, tačiau po kelių savaičių ir jie nutilo. Tikta Bažnyčia visą laiką stovėjo skersai kelią Hitleriui, norinčiam užgniaužti tiesą ir sunaikinti laisvę."

Panašiai dabar yra ir Lietuvoje. Prieš visomis priemonėmis skleidžiamą melą daugiausia kovoja kunigai.

(nukelta į 2 psl.)

Klaipėdos krašto sukilimo minėjimo rengėjai, programos dalyviai, svečiai. Iš k. I-oje eilėje P. Jurkuvėnienė, K. Miklas — kuopos pirmininkas, A. Vakselis, I. Jankutė, Liet. gen. konsulas A. Simutis, V. Jankauskienė, S. Citvaras, E. Mickeliūnienė. II-oje eilėje P. Jurkus, V. Butkys, K. Bačauskas, V. Vasikauskas, V. Ralys, J. Šližys, A. Jankauskas, J. Jurkuvėnas, A. Sakalas.

FILMAS APIE PABALTIOJŲ ĮVYKIUS

Tarptautinė istorinių filmų bendrovė Jungtinėse Amerikos Valstybėse pagamino video kasėtę dokumentinį filmą, pavadintą "Pabaltijo tragedija". Daugiau negu dvi valandas trunkantis garinis filmas yra sudarytas iš 1939-40 metų laikotarpio vokiečių, sovietų, latvių, anglų ir amerikiečių dokumentinių kadraičių, kurie buvo fotografuoti, chronologiškai išdėstyti ir papildyti trumpais angliškais pavadinimais.

Filmė vaizduojama sovietų įvykdyta trijų Pabaltijo valstybių okupacija 1939-40 metų laikotarpy, kovos prie Lietuvos sienos prasidėjus vokiečių-rusų karui, vokiečių kariuomenės įvygiavimas į Kauną, besitraukiančios sovietų armijos nukankinti ir nužudyti pabaltiečiai,

taip pat kovos Latvijoje ir Estijoje. Sovietinių dokumentinių filmų fragmentai iš 1944 metų vaizduoja raudonąją armiją, puolantią Vilnių. Pabaigoje, remiantis amerikiečių dokumentiniais filmais, jau apžvelgiamos pabaltiečių tremtinių stovyklos Vakarų Vokietijoje.

Tarptautinė istorinių filmų bendrovė savo kataloge pristatė šį filmą kaip didelės istorinės vertės dokumentą apie tragiškus įvykius Pabaltijo kraštuose antrojo pasaulinio karo metu. Pabaltijo tautų tragedija, pažymima kataloge, liudija mažų tautų pavergimą didžiojo konflikto sukuriuose, jų patirtas dideles kančias.

Sov. S-gos ambasadoj Washingtone pasikorė ambasados attache Jevgenii B. Gavrilov.

UKRAINIEČIAI SVEIKINA PETKAUS IR NIKLAUS ŽYGI

Viktoras Petkus, Lietuvos Helsinkio Grupės narys, ir estas Mart Niklus, abu kalinami Permės ypatingo režimo stovykloje VS-389/36-1, pavasarį įsijungė į Ukrainos Helsinkio Grupę. Jų žygio inspiruoti, Ukrainos Helsinkio Grupės atstovai užsienyje — generolas Piotras Grigorienka, fizikas Leonidas Pliuščas, Volodimiras Malinovičius ir Nadia Svitečna — gruodžio 12 paskelbė pareiškimą, kuriuo jie kreipiasi į Lietuvos ir Estijos teisių gynėnus, į Pabaltijo kraštų tautas. Šį pareiškimą, išverstą iš ukrainiečių kalbos, į Lietuvą perdavė Laisvės Radio Baltijos Valstybių Banga.

Pareiškime rašoma, kad Petkaus ir Niklaus "drąsus poelgis pačiame žiauriausiame politkaliniam skritame konclageryje" sukėlė "nuostabą ir susižavėjimą". Tai nėra "lengvabūdiškas, neapgalvotas jaunuolių išsišokimas", bet "rimtas ir atsakingas patyrusių ilgamečių kalinių žingsnis, kurį jie padarė, suvokdami galimas savo elgesio pasekmes". Petkui grėsia dar 9 ir Niklui dar 12 metų nelaisvės pagal dabartinius nuosprendžius.

"Mes suprantame", tęsia pareiškimo autoriai, "tuos motyvus, kurie atvedė Pabaltijo teisių gynėnus į Ukrainos Helsinkio Grupę. Šiuo metu, kai vyksta žiaurios represijos prieš Helsinkio sąjūdžio dalyvius, kai KGB teroristinis spaudimas pri-

vertė Maskvos Helsinkio Grupę nutraukti veiklą, Mart Niklus ir Viktoras Petkus demonstruoja savo atsidavimą Helsinkio sąjūdžio principams, pabrėžia, kad sovietinio režimo represiniai metodai nėra pajėgūs užsmaugti laisvės meilės daigus — kova už žmogaus teises tęsiasi ir konclageryje".

"Šią žiaurią valandą", toliau sakoma pareiškimе, "kai vykdomas visapusiškas puolimas prieš laisvę, prieš žmogaus mintį ir dvasią, šią ekspansyvos rusifikacijos, ekonominės ir dvasinės sprespaudos valandą, trijų sovietinės imperijos pavergtų tautų gynėjai solidarizuojasi kovoje už pagrindines žmogaus ir tautos teises — už teisę gyventi".

Pacitavę ištrauką iš savilaidinės Aušros 20-ame numeryje išspausdinto straipsnio, "Ukraina, mūsų viltie...", pareiškimo autoriai pabrėžia: "Išsklaidydami tuščius tvirtinimus apie neišvengiamą kovos už nacionalistines teises egoistiškumą ir ribotumą, Pabaltijo ir Ukrainos teisių gynėjai suvienija savo protesto balsus, skelbdami naują pasipriešinimo sąjūdžio etapą — bendromi jėgomis ginti pavergtas tautas nuo sovietinės totalitarinės sistemos. Mes lenkiame galvas prieš laisvę mylinčiam Pabaltijo kraštui, kurie turi tokius narsius sūnus". (Elta)

NAUJAS RSFSR ĮSTATYMAS PRIEŠ POLITINIUS KALINIUS

USSR News Brief (Bruselis, spalio 31) praneša, kad 1983 rugsėjo 13 RSFSR vyriausiasis sovietas paskelbė dekretą, kuriuo į RSFSR kriminalinį kodeksą įvedamas naujas straipsnis, 188-3: "Piktybinis pataisos darbo institucijos adminis-

tracijos įsakymų neklausymas". Pagal šį straipsnį, kalinio "piktybinis nepaklusnumas" ar "kiti veiksmai, trukdantys administracijai vykdyti savo pareigas" bus baudžiami laisvės atėmimu iki trijų metų, jei prieš tai metų bėgyje kalnys buvo nukreiptas į "celės pobūdžio vietą" (PKT, stovyklos vidinis kalėjimas) ar buvo perkeltas į kalėjimą. Ypač pavojingi recidivistai, ar asmenys padarę "sunkius nusikaltimus" (šis terminas ypač taikomas tiems, kurie buvo nubausti už "ypatingai pavojingus nusikaltimus prieš valstybę") gali būti nubausti už tokius veiksmus nuo vienerių iki penkerių metų. Šis naujas straipsnis ypač skaudžiai palies lietuvių politikalius, kurie ir konclageriuose viešai išpažinėjo savo idejas ir atsisako pripažinti, kad jie buvo teisėtai nuteisti. Dekretas įsigaliojo 1983 spalio 1. (Elta)

Tunise kelias dienas vyko riaušės dėl duonos kainų pakėlimo. Prezidentas buvo priverstas pašalinti vidaus reikalų ministrį ir atšaukti kainų pakėlimą.

JAV ir Vatikanui nutarus užmegzti normalius diplomatinius santykius, kai kurios protestantų bažnyčios, Amerikos Bažnyčių taryba ir kai kurios žydų organizacijos pareiškė savo nepasitenkinimą, kad nusedinama konstitucijai dėl Bažnyčios ir valstybės atskyrimo.

Argentina ir Čilė sutiko priimti popiežiaus Jono Pauliaus II pasiūlytą sprendimą dėl prie Pietų Amerikos smagialio esančių Beagle salų priklausomybės.

Jordano parlamentas, susirinkęs pirmo nuo 1976 m. posėdžio, pakeitė krašto konstituciją taip, kad Izraelio okupuoto vakarinio Jordano kranto arabai galėtų būti paskirti Jordano parlamento nariais. Arabų valstybių vadų sprendimu tų arabų reikalavimai atstovauti nuo 1974 buvo pavesta PLO.

J. T. pasaulinė maisto taryba tvirtina, kad Kinijoje dėl atsilikusia sandėliavimo būdo netenkama beveik 50 proc. pagaminamų maisto išteklių.

JAV delegacijos Stockholm konferencijoj vadu buvo paskirtas James E. Goodby.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— P. Ragutis, anksčiau apie Amerikos komunistuojančių lietuvių kultūrinį gyvenimą parašęs disertaciją mokslo kandidato laipsniui gauti, 1983 metų "Pergalės" nr. 10 pateikia kiek žinių apie Amerikos lietuvių ankstesnės imigracijos mėgėjų teatro kūrėją Antaną Turskį ir jo parašytą komediją "Be sumenės". Tam dialogais parašytam feljetonui autorius medžiagą ėmė ir realaus Amerikos lietuvių gyvenimo. Tai esanti pati pirmoji originali lietuviška komedija, ankstesnė už "Amerika pirtyje". Kaligrafiškas to veikaliuko nuorašas dabar surastas Vilniaus universiteto rankraštyne. Kartu rastas ir mimeografo spausdintas, mašinėle parašytas ištisas veikaliukas. Kas tuos nuorašus parengė, nežinoma.

— Vytautas Sirijos Gira 1983 metų "Pergalės" nr. 10 ilgu abstrakčios retorikos straipsniu pamini žinomo pavergtos Lietuvos beletristo Alfonso Bieliausko 60 metų amžiaus sukaktį. A. Bieliauskas dvi kadencijas buvo Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininku. Pagarsėjo prieštaringo turinio "Kauno romanu". Pagal kitą jo romaną "Rožės žydi raudonai" komp. Baumilas sukūrė operą.

— Teatro kritikė Gražina Mareckaitė 1983 metų "Pergalės" nr. 10 šiltu straipsniu pamini dramaturgo Juozo Glinskio 50 metų amžiaus sukaktį. Autorė stengiasi giliau pažvelgti į J. Glinskio sukurtų veikalų charakterius, jų reiškiamas idėjas.

— Panevėžyje pagerėjo literatūrinis gyvenimas. Jauniems rašytojams buvo suorganizuotas literatūros seminaras. Jame kalbėjo A. Zurbas, V. Bubnys, A. Drilingas, M. Martinaitis, M. Karčiauskas, literatūros kritikai V. Sventickas ir A. Krasnovas. Panevėžio rašytojų sekcijos pirmininku išrinktas K. Paulauskas.

— Panevėžyje pradėtas statyti naujas gyvenamasis rajonas Kniaudiškės, kuriame numatoma

apgyvendinti 30,000 žmonių. Šalia šio rajono būsiąs 16 ha. parkas. Projekto autorius yra architektas Mindaugas Steponavičius, už kitus darbus laimėjęs premiją.

— Čekoslovakijoje koncertavo Lietuvos pučiamųjų instrumentų orkestras "Trimitas" ir solistė Janina Miščukaitė.

— Vilniaus universiteto docentas Vitas Areška parašė knygą "Lietuvių tarybinė lyrika", kurioje apžvelgia "tarybinę" lyriką nuo 1940 iki 1981 metų. Knyga turi 486 puslapius, jos išleista 10,000 egzempliorių.

— A. Novasaitis parašė knygą apie Lietuvos miškų paukščius — jų biologiją, ekologiją ir ūkinę reikšmę. Knyga pavadinta "Lietuvos miškų paukščiai" (255 puslapiai, 15,000 egzempliorių).

— Vilniaus valstybinė poliklinika virsta žymiu medicinos mokslo centru. Čia dažnai vyksta mokslinės konferencijos, į kurias suvažiuoja mokslininkai iš visos Sov. Sąjungos, atvyksta mokslininkų net iš Vak. Europos. Gruodžio mėnesį įvykusioje konferencijoje poliklinikos direktorius R. Rimkevičius pranešė, kad šioje ligoninėje 27,000 žmonių kasmet atgauna sveikatą.

— Vilniaus akademiniame dramos teatre buvo suaukta specialistų konferencija, kurioje svarstyta jaunimo ir lėlių teatrų darbo rezultatai. Pagrindinis pranešėjas buvo J. Lozoraitis. Reikalaujama, kad teatrai pilnai įvykdytų kompartijos nutarimus apie teatrų komunistinio jaunimo auklėjimo uždavinius.

— Teatrų varžybose Maskvoje Kauno valstybinis dramos teatras laimėjo premiją už V. Krėvės "Šarūno" ir vienos vestinės dramos pastatymą. Premijuoti ir tų veikalų režisieriai — J. Vaitkus ir G. Žilys.

— Pavergtos Lietuvos jaunimui, nuo kurio sąmoningai sle-

piama tikroji Lietuvos istorija, nuolatos pumpuojama, kad jau 1918-1919 metais Lietuvos "darbo žmonės" esą paskelbė Lietuvos socialistinę respubliką. Spaudoje rodomi Vilniaus filharmonijos rūmai. Prie jų nufotografavę būrelis demonstrantų, dėvinčių rusiškas žiemines kepurės. Tai šiuose rūmuose esą buvusi paskelbta "tikroji nepriklausomybė".

— Spaudoje paminėta Vaiku literatūros kūrėjo Prano Mašio 120 metų gimimo sukaktis. Duodama trumpa rašytojo biografija, paminimos jo knygelės. Šiltai kalbama apie jo pasakojimų vaizdingumą, gamtos ir žmonių meilę, kalbos grožį, vaikų pasaulio pažinimą. Tik minėjimo autoriai ne žodeliu neužsimena apie okupantų atliktą rašytojo tėviškes sunaikinimą, apie mylimo jovaro nukirtimą.

— Naujais Kompozitorių sąjungos nariais priimti: Audronė Žigaitytė ir Jurgis Dvarionis. Meno tyrininkui Broniui Leonavičiui suteiktas LTDR nusipelnusio meno veikėjo garbės vardas.

— Paskirtos Kultūros ministerijos premijos. B. Dauguviečio vardo premijas laimėjo: I — dramaturgas Juozas Grušas už dramą "Mykolas Glinskis", II — rašytojas Vytautas Rimkevičius už vienaveiksmę pjesę "Teismas", III — Eugenijus Ignatavičius už pjesę "Švyto dalia".

S. Šimkaus vardo premijas laimėjo kompozitoriai: I — Osvaldas Balakauskas už tris dainas

pagal V. Mykolaičio - Putino eilėraščius, II — Algirdas Martinaitis už ciklą "Paserbenčio dainos" mišriam chorui, III — Audronė Žigaitytė už dainą "Šešiolikamečiai" mišriam chorui. Paskirtos premijos ir už dainų tekstus: net mirusiam autoriui Putinui, M. Martinaičiui, J. Marcinkevičiui.

J. Švedo vardo premijas laimėjo: I — kompozitorius A. Raudonikis už kūrinių pučiamųjų orkestrui "Iškylautojai", II — M. Tamošiūnas už kūrinių "Džiaugsmas" pučiamųjų orkestrui, III — A. Lapinskas už muziką kaimo kapelai.

Choreografijos premijas laimėjo: I — N. Vasilienė už šokius "Naujienos" ir "Žirginėliai", II — R. Tamutis už šokius "Statysim pirkutę" ir "Dzūkija". Dvi trečiosios premijos paskirtos G. Vaitkevičienei už "Kadrilį" ir A. Masėnienėi už "Statybinių šokių". Šokių muzikos premijas laimėjo kompozitoriai: V. Montvila ir J. Gaizauskas.

— Lietuvos rašytojai įjungiami į sovietinės "taikos" propagandą. Gruodžio 12 Vilniaus akademiniame dramos teatre įvyko literatūros vakaras, kuriame savo kūrinius skaitė J. Baltušis, A. Baltakis, J. Marcinkevičius, A. Maldonis, E. Matuzevičius, M. Martinaitis, J. Nekrošius, V. Palčinskaitė, V. Reimeris, V. Šulcaitė, J. Vaičiūnaitė. Vakaro pelnas paskirtas "taikos fondui" (revoliucijų finansavimui).

Pr. N.

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

Tik kunigai pasipriešino

Tiems, kurie juos laiko išsišokėliais, ekstremistais, reikėtų prisiminti tai, kad ne jie vieni ir tai ne pirmi. Savo laiku Žemaičių vyskupas M. Valančius, kai Rusijos caras norėjo paskandinti Lietuvą degtinėje, kūrė blaivybės draugijas, o valdžiai uždraudus, net išleido kunigams raštą, ragindamas nepaklusti tokiems draudimams. Už tai daug nemalonių susilaukė iš gubernatoriaus. Poeto Baranauko jaunystės draugas kun. K. Kairys už tai, kad, neatsiklausęs valdžios, pašventino naujus gimnazijos rūmus, buvo ištremtas į Rusijos rytus, kur ir mirė būdamas vos 29 metų amžiaus.

Kun. M. Krupavičius už du memorandumus, protestuojant prieš okupantų kėslus ir nehumaniską elgesį su žmonėmis, taip pat nešė nelaisvės grandines. Kun. A. Lipniūnas baigė savo gyvenimą Stutthofio lageryje už tai, kad Vilniuje Šv. Jono bažnyčioje kalbėjo apie okupantus, kurie nori nupirkti jaunimą tabaku ir degtine.

Hitlerio laikais buvo sunaikinta apie 4,000 kunigų, kurie nebuvo abejingi melui. Visais laikais, pačiais tamsiausiais, kunigo ranka nešė tiesos žibintą vargo broliams — tai kunigo pašaukimas. Kitiems svyruojant, jis turi būti tvirtas; kai kiti tyli, jam reikia kalbėti; kai kiti nuolaidžiauja, jis turi priešintis; kai kiti apsilaidžia, jis privalo, sujungęs savo kanciją su Viešpaties atperkamąja kancija, maldauti už tautą.

Nepaslapstis, kad šiandien ir iš kunigų atsiranda tokių, kurie nuolaidžiauja, sakydami, kad "prieš vėją nepapūsi"; tyli, kai reikia kalbėti; užmerkia akis, netiesą matydami. Dalis tokių tai daro todėl, kad saugo savo žemišką būstą, nenori užsitraukti valdžios nemalonę, nenori būti perkelti į žemesnę vietą. Jie dažniausiai ir pripilina ekstremisto vardą uoliesiems kunigams.

Arkivysk. Matulaičio žodžiai

Ekstremistais buvo vysk. M. Valančius, vysk. T. Matulionis, Dievo Tarnas arkivyskupas J. Matulevičius, savo dienoraštyje rašęs: "Duok, Dieve, kad mes būtume pagauti tos didelės viešos minties — Bažnyčiai dirbti, vargti, kentėti... savo gyvenim-

mą aukoti Dievui, Bažnyčiai; sudilti, sunykti darbuose, varguose ir kovose dėl Bažnyčios; kad mes turėtume tą didelį narsumą jokių kliūčių iš pasaulio pusės ir jos galybių nesibijant, jokiam bailumui nepasiduodant, eiti drąsiai į darbą, į kovą dėl Bažnyčios, tenai, kur labiausiai to reikia, tai yra, kur pasaulinė valdžia persekioja Bažnyčią, vienuolijas, varžo Bažnyčią ir jos organizacijas bei įstaigas, kad mes tik to vieno bijotume — numirti nieko dar nekenčiję, nevargę, nedirbę Bažnyčiai, sieloms išganyti, Dievo garbei skleisti..."

Tokie ekstremistai buvo...

Tokie ekstremistai buvo kun. K. Kairys, kun. A. Lipniūnas, prel. M. Krupavičius, tie 4,000 kunigų, sunaikinti nacių, tokie ekstremistai buvo visi mūsų knygnešiai, išsaugoję lietuvišką žodį. Tokiais ekstremistais buvo ir Sokratas, ir Plato, kuris buvo išvarytas iš Sirakūz, ir Gandi... Tokiais ekstremistais yra ir mūsų kankiniai kunigai — kun. A. Svarinskas ir kun. S. Tamkevičius. Tai garbingos eilės.

Istorija ne visuomet sugeba laiku įvertinti, dažnai ji savo žodį taria pavėluotai, bet vis tik taria.

Jie prašo tik tiesos

Kitų silpnumą turi atsvirti ryžtingųjų drąsa ir auka. Savo laiku G. Papini rašė: "Aš neprašau duonos nei užuojautos, prašau tik mažo atomo tiesos..." Reikia manyti, kad ir mūsų kankiniai kunigai — kun. A. Svarinskas ir kun. S. Tamkevičius — taip pat neprašo nei duonos, nei užuojautos. Jie tik prašo trupčio tiesos, kad mes viską teisingai suprastume.

Upsalos universiteto vestibulį puošia žodžiai: "Laisvai mąstyti yra gražu, bet dar gražiau teisingai mąstyti". Ar mes teisingai mąstome apie suimtus mūsų kankinius kunigus, apie visą dabartinę Bažnyčios padėtį?

Popiežius Gregorijus VII yra pasakęs: "Mylėjau tiesą ir nekenčiau neteisybės, todėl mirštu tremtyje". Ir mūsų kunigai — kun. A. Svarinskas ir kun. S. Tamkevičius — yra nelaisvėje todėl, kad mylėjo tiesą ir nekenčė neteisybės, kad teisingai suprato savo pareigas ir atsakomybes.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Ballon-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, New ark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje — OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuvišką ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams turtai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities Inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ RADIO VALANDA WORCESTER, MA. — WICN 90.5 FM Trečiadieniais 8-9 v.v., penktadieniais 7:30 - 8:30 v.v. Inž. Ed. V. Mellus Jr., vedėjas, 23 Shirley Rd., Shrewsbury, MA 01545. Tel. 617 852-3665.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", penkt. WEVD 10-11 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", sekmd., 2:05 - 3:00 v. p.p. iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburs, sekmdieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAIS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVECAS
JONAS
1933 + 1976

DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Kun. Antanas Račkauskas ir kun. Petras Patlaba, du to paties kurso draugai, baigė Telsių kunigų seminariją 1934 metais ir šiemet švenčią kunigystės 50 metų sukaktį. Kun. A. Račkauskas tos sukakties proga Darbininko leidžiamai J. Gliaudos knygai "Kovo ketvirtoji" paaukojo 1000 dol.

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$15.00. Single Copy 30 centsPÓSTMASTER: Send Change of Address Notice to: 341 Highland Blvd.,
Brooklyn, NY 11207Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Pre-
numerata metams \$1.00 • Straipsniai ir korespondencijos redakcija taisy savo nuolūza •
Pavarde pakeisti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbtum turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Kam visa tai tarnauja?

Visi esame pastebėję, kad paskutiniiais metais lietuviškas gyvenimas gana susijaukė. Atsirado kažkokios pašalinės jėgos, kurios skverbiasi į lietuviškąjį gyvenimą ir ten stengiasi sukelti nerimą, įtampą, nepasitikėjimą, apkalbas, vienas kito niekinimą.

Išvijoje lietuviška bendruomenė nepasimetė. Ji sustiprėjo, susiorganizavo, įsikūrė stiprias tvarkingas organizacijas, didžiulius fondus, kurie remia lietuviškąjį kultūrinį, visuomeninį ir politinį gyvenimą. Lietuviai įtaka pasidarė žymi ir valdžios įstaigose. Lietuviai surado draugų net aukštuose valdžios postuose. Taip Lietuvos vardas vis dažniau kartojosi pasaulio spaudoje, radijo bei televizijos tarnybose.

Lietuva turėjo būti nutildyta visiem laikam, o štai ima ir kalba kažkokie žmonės apie jos reikalus, problemas, skelbia po grindžio spaudą, ją komentuoja. Lietuviai Bendruomenė vis labiau ir labiau susiklausė ir išaugo į vieningą, galingą organizaciją.

Visiem lengva suprasti, kad taip susiorganizavę, susitvarkę lietuviai nepatinka Lietuvos okupantam — Sovietų Sąjungai. Nepatinka ir jų simpatikam, jų tarneliams. Sovietai ir griebėsi priemonių tą lietuvišką veiklą sugriauti, sunaikinti ar bent truputiškai pritildyti.

Sovietai moka organizuoti, sudaryti veiklos planą ir jį vykdyti žingsnis po žingsnio. Jie yra meisteriai kitus įtraukti į savo planų vykdymą. Kartais jie pasilieka visai nuošaliai, o kiti už juos trūšia ir dirba. Dažniausiai tai vadinama — taikos vardan, teisybės vardan.

Sovietai sugebėjo pasinaudoti žydų bendruomenės kai kuriais nusiteikimais. Žydai vis dar ieško karo nusikaltėlių, kurie

antrojo pasaulinio karo metu juos vienaip ar kitaip skriaudė. Sovietai ir pasinaudojo tuo. Ne tik padėjo rinkti įvairią medžiagą, bet ir jie patys parūpino tos medžiagos. Kiek tik nori ir ko tik nori. Sugebėjo prieiti prie Amerikos valdžios, ir ši pateikė OSI — Office of Special Investigation. Sovietai pristatė kaltinamos medžiagos, ir taip Amerikos teismuose prasidėjo bent kelios bylos prieš tariamus karo nusikaltėlius. Ir tenka nustebti Amerikos teismų naviu, kad jie priėmė sovietų pristatytą medžiagą, kuri yra visa sufabrikauta, sufalsifikuota. Su ta medžiaga sovietai siekia tik vieno — griauti lietuvišką bendruomenę, ją diskredituoti. Kadangi teismai pareikalauja didelių išlaidų, tai tuo pačiu tokios bylos alina lietuvius — išsiulpia jų sunkiai uždirbtus pinigus ir santaupas.

Newarke teismas Juozo Kunčio tokią bylą išsprendė sovietams nepalankia prasme, atmetė jų pristatytą medžiagą. Bet kiek reikėjo nervuotis, kokie dideli pinigai išleisti. Pralaimėję vėl apeliuos, vėl reikės budėti, išleisti pinigų. Gal ir ten pralaimės skundėjai, bet — visuomoje Sovietų Sąjunga tik laimės, nes tokiu būdu visokeriopa alina lietuvišką bendruomenę, mažina jos kapitalus, jos įtaką viešame gyvenime.

Prieš tokias negeroves tenka gintis visom pastangom. Turime palaikyti vienas kitą, padėti patekusiems į vargą. Tik bendrom jėgom galėsime apsiginti ir išsaugoti savo vardą.

-o-

Kažkas paveikė ir mus pačius, kad vieni kitus apkalbame, kaltiname — jis komunistas, jis naciis, jis jų simpatikas, anų draugas. Jei kas susitiko iš Lietuvos žmogų, su juo pasikalbėjo, tai jau blogai — jis užkrėstas

Pavergtos Lietuvos komunistai, "vyresniam broliui" užsiundžius, kartais net persistengdami, nuo pat pirmųjų okupacijos dienų, pamynę po kojom elementariausius moralės dėsnius, žmogišką savigarbą, tautinę garbę, o kartais ir mokslo diplomus, labai šlykščiai įvairiose srityse meluoja. Tų melų su-

komunizmo bacilom.

Redakcijoje dirbant, geriausiai junti tą žmonių susimaišymą ir pasiklydimą. Čia suplaukia "pletkų pletkai". Va, vienas varo prieš kitą, sakysime, Antanas prieš Kostą, o žiūrėk už pusvalandžio pasirodo Kostas ir tuoj gieda prieš Antaną. Parašo ir raštu. Redakcija gauna ir anoniminių laiškų. Bet visa tai tenka atidėti į šalį, nes niekina, žemina taurius lietuvius.

Yra žmonių, kurie, pagal evangeliją, akyje vietoj krislo įžiūri rąstą, — visa labai padidina, sudramatina, apvelka kažkokia nesveika "superpatriotizmo" skraiste. Tokius mėgstančius kritikuoti, kitaip nudažyti charakterius kaip tik ir pakursto tie Lietuvos nedraugai, nes jų šmeižtai, jų niekinimai tarnauja tikrai lietuvių tautos priešam.

Šv. Kazimieras — lietuvių liaudies medžio režinys, labiausiai paplitęs, dažnai sutinkamas meniškuose leidiniuose.

O VIS DĖLTO YLA IŠLENDĄ IŠ MAIŠO

kuriai itin smarkiai šėlo jiems švenčiant jų vadinamą Lietuvos "išvadavimo" 40 m. sukaktį.

Esant gyvam Stalinui, tuos propagandinius, tendencingus, suktus melus Vakarų žurnalistam būdavo sunku patikrinti. Gi vėliau, kiek atsiskleidus geležinei uždangai, akylesnis spaudos žmogus juos pradeda išsifruoti, o svarbiausia — vis dažniau juos ima skelbti didžiojo šio krašto spaudoje.

Didžiąjame melų sraute svarbi vieta tenka komunistų nuolatiniam postringavimui, kad pas juos yra pilna religijos laisvė. Leiskim apie tą laisvę kalbėti neseniai Lietuvoje keturias dienas buvusiame Washingtono žurnalistui Howard A. Tyneriui. Jis savo įspūdžius gana plačiai aprašo Philadelphiajį leidžiamam dienraščiui "Philadelphia Inquirer" skiltyse.

Straipsnio autorius konstatuoja, kad lietuviai paskutinių dviejų šimtų metų laikotarpy mažai galėjo džiaugtis religine laisve, nes jie buvo valdomi arba Rusijos carų, arba juos pa-

keitusių komunistų. Vieni ir kiti Katalikų Bažnyčią laikė didele kliūtimi lietuvių nutautinimui. Tik tarp dviejų paskutinių karų, kada Lietuva džiaugėsi atgavusi nepriklausomybę, Katalikų Bažnyčia buvo pasiekusi žydėjimo stadiją. 1940, Lietuvą okupavus raudonajai armijai, buvo įvestas sovietinio stiliaus komunistinis režimas. Tuoju buvo konfiskuota daug bažnyčių bei kitų religinių pastatų. Komunistai juos pavertė sandėliais, kino teatrais, kareivinėmis. Uždarė 85 moterų ir 37 vyrų vienuolynus. Iš prieš karą buvusių 425 seminaristų liko tik 28. Vakariečių apskaičiavimu, dar gyvam esant Stalinui, iš likusių tūkstančių kunigų buvo areštuoti 350. Juos sukišo į kalėjimus arba deportavo į Sibirą. Bažnyčias apkrovė dideliais mokesčiais. Sunku jom gauti reikalingų daiktų.

Turistą stebino, kad gatvėse nesimatė kunigų ir vienuolių jų tradiciniuose drabužiuose. Anot jo, visai kitoks vaizdas yra Lenkijoje. Keturių dienų laikotarpį žurnalistui tik Kaune teko sutikti vieną kunigą, dėvintį baltą apikaklę ir juodus drabužius. Nematė nė vienos vienuolės. Tik vėliau iš bažnytinio šaltinio patyrė, kad šiuo metu Lietuvoje yra apie tūkstantis slaptų vienuolių, palaikančių ryšius su kunigais ir kiek padedančių vaikų auklėjime.

Rašydamas apie Katalikų komitetą religinėm teisėm ginti,

paminėjo kun. Alfonso Svarinsko nuteisimą, kun. Sigito Tamkevičiaus suėmimą. Iš Lietuvos kunigų patyrė, kad minėtas komitetas, įsteigtas 1970, nustojo egzistuoti. Tačiau komunistinė valdžia teigia, kad jis veikia ir toliau. Dar laisvi yra penki jo nariai. Manoma, kad ir jie bus areštuoti. Lietuvos katalikai daug drąsos įgijo, kai popiežium buvo išrinktas lenkas, gerai suprantas jų reikalus. Popiežiui Jonui Pauliui II du kartus lankantis savo tėvynėje, lietuviai atidžiai jo pasirodymus sekė televizijoje. Jie labai domėjosi ir laisvosios unijos veikla. Tyneris dar pridėjo, kad lietuvius su lenkais glaudūs ryšiai saisto per paskutinius keturis šimtmečius.

Idomos yra jo pastabos apie Vilnių esančią Šv. Kazimiero bažnyčią. Ji, pasak žurnalistą, lietuviams turi išskirtinę reikšmę. Betgi, kai jie ateinančiais metais švęs 500 m. šv. Kazimiero mirties sukaktį, ta bažnyčia jie negalės naudotis, nes prieš dvi dekalas komunistų ji buvo paversta ateistiniu muziejumi. Jame yra daug visokių religinių daiktų, jų tarpe ir medinis Šv. Petro bazilikos Romoje modelis. Labai ryškiai į akis metasi ant 30 pėdų vitražinio stiklo septynioliktos šimtmečio lietuvių filosofo (gaila, kad nenurodyta pavardė. B.V.) citata, kuri baigia-

(nukelta į 5 psl.)

Šv. Kazimiero metam

ŠV. KAZIMIERAS LIETUVIŲ
LIAUDIES GRAFIKOJE

Lietuvių liaudies mene daugiausia yra grafikos darbų su šv. Kazimiero tema. Randame ir nemažą skulptūrų, gi tapybos darbų yra vos keletas.

Čia spausdinamas šv. Kazimieras yra vienas iš populiariausių lietuvių liaudies grafikos kūrinių. Tai medžio raiznys, išraižytas vienoje lentoje, atspausstas popieriuje. Tamsios drabužių klostės nuspalvintos ranka akvareliniais dažais.

Paveikslas dažnai kur spausdinamas, minimas meno knygose. Iš jo daug ką yra pasisavinę naujieji lietuvių dailininkai, išaugę nepriklausomos Lietuvos laikais. Pasisavinta me-

džio raizymo būdas, apibendrintas stilius, idėjinis aiškumas. Visa tai buvo atkurta profesionalų dailininkų, ieškant tautinės išraiškos dailėje. Paskutiniu laiku pagal šį paveikslą dail. Antanas Tamošaitis sukūrė naują šv. Kazimierą.

Čia šventasis vaizduojamas tradiciniu būdu — vienoje rankoje laiko kryžį, kitoje — geles. Žemai kairėje — bažnyčia, dešinėje — valdovų pilis. Visa kyla į dangų, ir lelijų žiedai susilieja su žvaigždėmis. Žvaigždės sudaro vainiką apie šventojo galvą. Tokį žvaigždžių vainiką lietuvių liaudies menininkai vartojo Marijos galvai papuošti.

AUŠRA NAUJOS
GADYNĖS TEKA

AUŠROS 100 METŲ

SUKAKČIAI PRISIMINTI

PAULIUS JURKUS

8.—

Aušros pirmasis numeris

Aušra buvo leidžiama nedidelio knygos formato, maždaug 6 x 9 colių. Turėjo tik 24 puslapius.

Kiekviename numeryje buvo keli straipsniai, paskui knygų recenzijos, pastabos ir žinios iš viso pasaulio. Šis pirmasis numeris ir sukūrė tokį stilių, kurio buvo laikomasi visą laiką.

Pirmą numerį parengė dr. Jonas Basanavičius. Jis ir buvo tas pagrindinis šio numerio autorius, išspausdinęs du dalykus — pratarmę (prieikalbą) ir straipsnį apie senovės Lietuvos pilsis.

Šis straipsnis buvo pradėtas spausdinti "Lietuviškoje Ceitungoje" Klaipėdoje 1882 m. Nr. 32. Redaktorius pabūgo vokiečių, kad juos neužrūstintų, ir straipsnį testis atsisakė. Kaip minėjome, tada Basanavičiui ir

atėjo mintis — leisti tokį laikraštį, kad jis tiktų visiem lietuviams ir kad nieko nereikėtų bijoti.

Pirmam Aušros numeryje jis ir įdėjo straipsnio tąsą, aiškina, kas senovės Lietuvos pilsys, kam jos buvo statomos ir kaip statomos. Straipsnis užima tris puslapius.

Dėmesys poezijai

Su pačiu pirmu puslapiu atsiskleidžia aušrininkų poezijos pamėgimas. Eiliuota kalba yra gražesnė, kilnesnė. Aušrininkam atrodė, kad tik tokia kalba ir tinka kalbėti apie jų brangiausius dalykus — apie tėvynės meilę, aukštinti Lietuvos praeitį, išskirti lietuvių kalbos grožybes.

Lietuvos praeičiai pavaizduoti čia yra paimitas Antano Baranauko mum gerai žinomas eilėraštis, virtęs gražia daina. —

"Lietuvos senovės paminėjimas". Baranaukas parašė 1862. Greičiausiai jis buvo išspausdintas Lauryno Ivinskio kalendoriuje.

Eilėraštis labai tiko pirmiem Aušros puslapiam. Štai pirmosios eilėraščio eilutės:

Giedu dainelę — savo giesmelę,
Apie rūpesnius, vargelius
Lietuvos krašto, ne taip iš rašto,
Giedu senųjų žodelius...

Su koku romantišku pakilumu aprašoma senoji Lietuva, plati ir laiminga, ir turtinga, bet paskui išauga galiūnai, atsiranda vergija, ir Lietuva sunyksta. Sunyksta jos girios, jos gamta. Bet ir tai Lietuvai aušta nauja diena — Dievas jai žada pagelbėti.

Eilėraštis trijų puslapių. Ir kiekvieną skaitytoją jis pagavo ir uždegė meile senovei, meile Lietuvai.

Lietuvių kalbos aukštinimui yra Andriaus Vištelio trijų puslapių eilėraštis — Lietuviškoji kalba (pasirašęs tik inicialais — J.A.W.L.).

Poetas tiesiog ekstazės nuotakoje sako, kad "brangi lietuviškoji, šventa kalba prigimtoji". Ji brangesnė už žemčiūgus, ji už viską meilingesnė. Pats Viešpats

jos žodžius atvėrė savo kvapu tada, kai pasaulius sutvėrė.

Ir toliau skamba iškilmingai šio odė lietuvių kalbai: kokia ji daili, kokia ji švelni, kokia sena, ir kokia tobula! Bet yra ir negerų žmonių, kurie niekina tą kalbą.

Abu šie motyvai — praeities garbinimas ir lietuvių kalbos aukštinimas Aušroje eina numeris iš numerio.

Supažindinama su Simanu Daukantu. Tai yra trečias Aušroje įdėtas straipsnis. Daukantas buvo pirmasis lietuvių tautinis istorikas, taip pat aukštines praeitį ir norėjęs lietuviui parodyti, kad čia yra tavo žemė. Suprantama, aušrininkam jis tapo tikru ideologu. Pirmam puslapyje ir buvo verta supažindinti su juo ir iškelti kaip tik tas jo būdo savybės, kurios akintintų ir kitus dirbti Lietuvai. Straipsnio autorius (nepasirašęs) ir nori apie jį rašyti, kad atšalusiem įkvėptų tėvynės meilės. Daukantas neturėjęs žmonos, nes jo žmona buvo Lietuva, o vaikai — tautos veikalai. Dėl savo žmonių gero jis bedirdamas padėjo ir savo sveikatą ir turtą.

Visi šie pagrindiniai motyvai — praeitis, kalba ir kilnus pasiaukojančio pavyzdys buvo pagrindai, ant kurių augo Aušra ir kurie sutelkė naujus aušrininkus, tėvynės mylėtojus.

(Bus daugiau)

Dr. Jonas Basanavičius "Aušros" išleidimo metais 1883. Jis tada buvo 32 metų. Savo gyvenimą Basanavičius skyrė Lietuvai, tyrinėjo jos istoriją, rašė daug straipsnių iš Lietuvos istorijos, rinko tautosaką ir išleido keletą tomų. Vilniuje 1907 įkūrė Lietuvių Mokslo Draugiją. Pirmasis pasirašė Lietuvos nepriklausomybės aktą. Mirė Vilniuje 1927 vasario 16.

VII TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTEI RUOŠIANTIS

ALFONSAS NAKAS

Kad apie septintąją laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventę tik dabar pradėdama intensyviai skelbti, "kalbos" II Pasaulio lietuvių dienos — ne norėta jom po kojų maišyti. Bet tai nereikia, kad tik dabar tesuskasta ir tautinių šokių šventei ruoštis. Iš tikrųjų ruošos darbai prasidėjo 1982 pavasarį, tuometiniam JAV LB krašto valdybos pirm. Vytautui Kutkui paskyrus šventei rengti komiteto pirmininku dr. Antaną Butkų, o pastarajam, kartu su Lietuvių tautinių šokių instituto (LTŠI) pirmininke Galina Gobiene, pakvietus šventės meno vadovę Jadvygą Reginienę. Patydomis, visuomenei mažai težinant, išrinkta šventei vieta, išnuomota patalpa, Dainavoj suruošti tautinių šokių kursai šventės dalyvausiančių grupių vadovams ir galiausiai sudarytas šventei ruošti komitetas bei komisijos.

Skaitytojams pateiksiu pačią svarbiausią informaciją. Šventė įvyks 1984 liepos 1 Clevelando priemiesty Richfiede, Ohio (maždaug už 20 mylių nuo Clevelando vidurmiesto, prie 1-77 greitkelio), kolizijoje (Coliseum). Tai moderniausia šiuolaikinės statybos patalpa, turinti vietos 17,000 žiūrovų, erdvią areną iš karto šokti daugeliui šimtų šokėjų, geriausius garso bei apšvietimo įrengimus, užkandines, restoranus, automobilių aikštes aplink visą pastatą, kad po programos būtų galima greitai išsiskirstyti.

O VIS DĖLTO YLA IŠLENDĄ IŠ MAIŠO

(atkelta iš 3 psl.)

si: "o vis dėlto dievo nėra". Vieną popietę jam teko stebėti į erdvę muziejų atvestus mokyklos vaikus. Jie smalsiai spoksojo į monstrancijas, kryžius ir kitus religinius dalykus, tartum tai būtų buvę dinosauro kaulai. Grupės vadovė jiems aiškino: "Religija, kaip ir dinosaurs, yra praeities dalykas, tinkas tik muziejui".

Tyneris pastebė, kad, nežūrint per 40 m. varomos stiprios antireliginės propagandos, visokių varžymų, katalikybė Lietuvoje dar yra potenciali jėga. Vilnių šiuo metu dar yra neuždarytų 11 bažnyčių. Sekmadieniais jos pilnos tikinčiųjų. Vienas kunigas jam pasakojo, kad Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje sekmadieniais yra aukojamos penkerios mišios. Į kiekvienas iš jų susirenka apie 1500 žmonių. Vyksta religinės laidotuvės, krikštai, sutuoktuvės, kurių nepripažįsta komunistinė valdžia. Besikalbėdamas su žmonėmis, susidarė įspūdis, kad apie 80% lietuvių dar save laiko katalikais. Vienas vilniškis kunigas jam pareiškė: "Bažnyčia yra

Visos patalpos dirbtinai vėsina mos.

Šventės dalyvauti yra užsirašę apie 80 tautinių šokių grupių su maždaug 2,000 šokėjų. Šalia šokėjų iš JAV ir Kanados po vieną grupę žada atvykti iš Anglijos, Argentinos, Australijos ir Vokietijos. Bus atlikti 22 šokiai, iš kurių 10 su stipraus jungtinio choro bei kanklių orkestro palyda.

Nors komitetas ir kai kurios komisijos sudaryta prieš eilę mėnesių, bet dar vyksta papildymai, kai kurių žmonių iš vietos į vietą perstatinėjimai, ir t.t. Čia įvardysiu žmones ir jų turėtas pareigas 1983 gruodžio pradžioje.

VII tautinių šokių šventei ruošti komiteto pirmininkas — dr. Antanas Butkus; jo pavaduotojas — Andrius Mackevičius; LTŠI pirmininkė — Galina Gobiene; meno vadovė (kitaip: šokių direktorė) — Jadvyga Reginienė; sekretorė — Nijolė Maželienė; išdininkė — Rūta Butkutė-Marino.

Komisijos ir jų vadovai:

Lėšų telkimo — dr. Ferdinandas V. Kaunas; šventės bilietų — Valdonė Žiedonienė; loterijos — Bronius Nainys (iš Clevelando, ne čekiškiški); suvenyrų — Birutė Vedegienė ir Rūta Degutienė; globos bei nakvynių — Vytautas Jokūbaitis; leidinio redaktorius — Alfonsas Nakas, o administratorius — Vytautas Staškus. Svečiam amerikiečiam sukviesti įsteigtos dvi komisijos: vienai vadovauja Gražina

gyva. Mes tai žinom, tai žino ir tikintieji bei valdžia". Tačiau straipsnio autorius mano, kad komunistinio režimo tikslas yra bažnyčią paklupdyti ant kelių, atseit padaryti paklusnią jėgą arba paversti ją muziejiniu dalyku.

Tai va kokia yra religinė "laisvė" Lietuvoje. Jei žurnalistas būtų dar pridėjęs brutalų besimokančio tikinčio jaunimo persekiojimą ir religiją praktikuojančių tarnautojų nuozmų engimą, tos "laisvės" vaizdas būtų susidaręs dar ryškesnis.

Mūsų centrinių organizacijų suvažiavimuose nuolat skundžiamasi, kad labai sunku mūsiškius skaudulius iškelti didžiojo amerikiečių spaudoj. Tačiau, kada jie atskleidžiami be mūsų pastangų, mes net nesiryžtam straipsnių autoriui bei redakcijai padėkoti. Kartais tai padaryti paraginama per spaudą ar radiją. Tačiau, žinant mūsų žmonių pasyvumą, tai turi labai mažai reikšmės. Geriausias būdas būtų bene asmeniniai kontaktai. Šį svarbų darbą geriausiai gal galėtų atlikti LB-nės apylinkių valdybos. Pavyzdžiui, jos paruošia padėkos laiškus tekstus, prie bažnyčių surenka žmonių parašus ir juos išsiunčia ten, kur reikia. Amerikos spaudos žmonės padėkoti labai vertina. Tai bene geriausias kelias įsigyti jų palankumą mūsų svarbiu reikalam.

Bronius Vaškaitis

NUOTAIKINGA PLOKŠTELĖ

Dainuok ir šok. J. Nakutavičiaus su Dana Summers-Striugaite, palydint orkestrui "Lietuva", įdainuota: Ateisiu, mergužele, ateisiu, Sapnų pils, Krinta lapai, Myliu, Fernando karčiama, Kur gimtinė mylima, Pirmosios gėlės, Ispaniškos akys, O kam gi tu pabeldei, Gera būti žmogum. Kaina 12 dol. Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Ši ir kitos lietuviškos muzikos plokštelės, naujausios lietuviškos knygos ir įvairūs suvenyrai gaunami Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Kudukienė, turinti pačias pažintis su Ohio įstaigų žmonėmis bei Moterų balsuotojų lyga; antrosios vadovė Dalia Orantaitė kontaktuos amerikiečių spaudą bei TV. Šventės propagavimui per radiją pakviestas "Tėvynės garsų" red. Juozas Stempužis. Koliziejaus išpuošimu ir šviesų sistema rūpinsis Petras Maželis. Šventės banketo ir šokėjų susipažinimo vakaro rengimo pirmininkė — Ona Jokūbaitienė. Šventės plakatas — dail. Jono Račylos. Pirmosios pagalbos organizatorius — dr. Algis Čepulis. Šventės teisiniai patarėjai — advokatai Algis Širvaitis ir Egidijus Marcinkevičius.

Grįžtant prie programos, pažymėtina, kad jungtinis choras bus sudarytas iš Chicagos, Clevelando ir Toronto choristų. Jam vadovaus Bronius Kazėnas. O simfoniniu ir kanklių orkestru rūpintis pakviestas Algis Modestas.

Neskelbiau, kuris kurios komisijos pirmininkas vietinis, clevelandiškiš, kuris iš kitur. Iš tikrųjų yra įsitraukę į darbą žmonės iš Clevelando, Detroito, Chicagos, Toronto, gal dar iš kitur.

Rengėjai darys viską, kad ši VII t.š. šventė, pasivadinsiu ne-

KALĖDŲ EGLUTĖ VASARIO 15 GIMNAZIJOJ

1983 metų Kūčių ir Kalėdų eglutės šventė Vasario 16 gimnazijoje buvo atšvęsta gruodžio 16 vakare. Tai buvo dvidešimt devintoji tokia šventė, organizuota ir pravesta kun. F. Skėrio.

Šventę sudarė dvi pagrindinės dalys: vaidinimai gimnazijos pilies salė ir Kūčios mokyklos pastate — valgykloje.

Vaidinimėlius, pavadinus "Kalėdų žvaigždė" ir "Tai atsitiko Kūčių vakare", parašė B. Lipšienė. Juos įscenizavo D. Merkelytė ir pati autorė.

Gimnazijos valgykloje kun. F. Skėrys šventę atidarė, kviesdamas visus bendrai sugiedoti giesmę "Tyli naktis, šventa naktis". Po to jis sukalbėjo maldą, o L. Burškaitytė perskaitė Kalėdų evangeliją. Buvo uždegtos kalėdinės eglutės žvakutės. Jom degant, sugiedota giesmė "O džiaugsminga, išganinga". Sveikinimo žodį tarė gimnazijos direktorius A. Šmitas, kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. A. Bernatonis, OFM Cap, Huettensfeldo evangelikų parapijos klebonas Ansorg ir Huettensfeldo vietovės seniūnas E. Maul. Kun. F. Skėrys perskaitė buvusio gimnazijos direktoriaus J. Kavaliūno raštu atsiųstą sveikinimą.

Prasidėjo Kūčios! Pirmiausia klasių auklėtojai ir seniūnai

Dalis šokių šventei rengti komiteto narių. Iš k. Nijolė Maželienė, Robbie Braessler, dr. Antanas Butkus, Valdonė Žiedonienė, kairėje matosi dalis Birutės Vedegienės veido, dešinėje — Jadvygos Reginienės. Nuotr. V. Bacevičiaus

be JAV ir Kanados lietuvių t.š. šventė, o laisvojo pasaulio lietuvių t.š. šventė, būtų pati didžiausia, gausiausia, įspūdingiausia. Clevelandas visada buvo patogiausia, lengviausia iš visų Kanados bei JAV lietuviškų telkinių pasiekiamą vietą, tik kažkodėl niekada anksčiau niekam nekilio mintis tokio masto renginį suruošti. Dabar bus proga dalyvauti ne tik tūkstančiam čekiškių, bet ir New Yorko, Pensilvanijos, Ontario bei Quebeco tautiečiams, nekalbant apie pačius clevelandiškius ir jų artimiausius kaimynus detroitiečius. Įsidėmėkim datą — 1984 liepos 1.

priėjo prie direktoriaus A. Smito ir su juo laužė paplotėlius. O paskui kiekvienas sveikino kiekvieną. Visa salė buvo kupina Kalėdų nuotaikos. Per praėjusius metus susidarę nesusipratimai ir nesantaikos nebeegzistavo, meilė ir draugystė buvo užvaldžiusi visų širdis! Tokioje nuotaikoje, kad nebebuvo galima rasti nė vieno, kuriam dar nepalinkėta linksmy ir laimingų Kalėdų, sėsta prie stalų. O jie pilni tradicinių lietuviškų Kūčių valgių! Dvylika su viršum skirtingų patiekalų, ir visi pagamininti be mėsos, be lašinių ir be pieno! Su pasigardžiavimu valgoma.

Baigus valgyti, prasidėjo Kalėdų eglutės kultūrinė programa. Vasario 16 gimnazijos choras, kuriam vadovauja A. Paltinas, sugiedojo keturias giesmes: "Ateikite, žmonės", "Šviečia žvaigždė", "Joy to the World" ir "Am Weihnachtsbaum". Po to I. Bitautaitė deklamavo kalėdinį lietuvišką eilėraštį. Gimnazijos jaunesnieji mokiniai S. Endzinaitė, G. Diavaraitė, K. Endzinaitė ir V. Jocyus pianinu ir akordeonu atliko keletą kūrinų. S. Vosyliūtei baigus deklamuoti J. v. Eichendorffo eilėraštį "Weihnachten", G. Diavaraitė, D. Korintaitė, A. Huberis ir M. Motekaitytė taip pat

pianinu bei akordeonu pasirodė su mažais muzikiniais kūrėliais. Po to buvo deklamuojamas kalėdinis eilėraštis anglų kalba. Gimnazijos mokinių orkestras atliko kalėdinių melodijų pynę.

Šventei baigiantis, kun. F. Skėrys padėkojo visiem prisidėjusiem prie šventės pasisekimo. Ypač jis dėkojo aukotojams, nes tik jų dosnumo dėka buvo įmanoma šią šventę surengti. Iš didelio aukotojų skaičiaus išsiskyrė B. Magdušauskas iš Schwetzingeno, paaukojęs DM 1,100, t.y. beveik 500 dolerių. Kun. F. Skėrys pranešė, kad šioji Kalėdų eglutė — dvidešimt devintoji jo organizuota — yra ir paskutinioji, kurią jis pravėdė. Kitais metais jaunesniųjų uždavinys bus prižiūrėti, kad jo darbas nenutrūktų.

Po trumpos pertraukos atėjo Kalėdų senis ir visus apdovanojo saldumynų, riešutų ir vaisių maišukais, eiliuota poetiška kalba subardamas ar pagirdamas mokinius už jų elgesį ir "nuopelnus" pereinantis metais.

Sekantį rytą mokiniams prasiėjo Kalėdų atostogos, ir jie išvažinėjo pas tėvus. Kai kurie mokiniai iš užjūrio atostogų metu pasinaudojo proga pavažinėti po Europą.

Kun. F. Skėrys nebepraves Vasario 16 gimnazijos Kalėdų eglutę! Kas iš tolo bent kartą stebėjo, kaip tai yra sunku, tas gali įsivaizduoti, kiek energijos ir laiko kun. F. Skėrys yra skyręs Vasario 16 gimnazijos mokinių kalėdiniam džiaugsmui. Todėl jam reikia labai nuoširdžiai dėkoti, nors ir su ašarom akys, kad nebuvo pasiektas trisdešimties skaičius. Kun. F. Skėrys išeis į ramesnį gyvenimą. Ta proga mes linkim jam Viešpaties globos ir palaimos bei sveikatos tolimesniaiame privačiame gyvenime.

P. Veršelis

— Draudžiamosios lietuvių spaudos paroda sausio 22 vyks Clevelande. Ekspozitai iš Broniaus Kvickio archyvo. Rengia Dievo Motinos parapija.

— Ateitininkų federacijos nauja valdyba: pirm. dr. Kazys Pemkus, dvasios vadas kun. dr. Valdemaras Cukuras, gen. sekretorė Grasilda Reinytė, protokolų sekr. — dr. Danutė Saliklytė, izd. inž. Stasys Tamulionis, spaudos direktorė Stasė Petersonienė, sąjungų atstovai. Ateitininkų federacijos tarybos pirmininku išrinktas Juozas Polikaitis.

— Ona Vilutytė, ilgametė Kupiškio gydytoja, pakartotino širdies priepuolio išiktą, gruodžio 5 mirė Lietuvoje. Kilusi iš Linkuvos valsčiaus, išgyveno 75 metus. Tai buvo nepaprasto pasiaukojimo moteris. Ji po karo į savo globą buvo paėmusi net penkis vaikus, kurių tėvai buvo dingę ar ištremti. Priklausė prie ateitininkų medikų korporacijos Gaja.

— Antanas Gulbinskas, paskutiniu laiku gyvenęs Arcadia, Calif., o anksčiau ilgą laiką Chicagoy, mirė gruodžio 23. Velionis buvo gimęs 1904 liepos 1 Dūdikių km., Rokiškio apskr. Mokytojo nepriklausomaj Lietuvoje ir Vokietijoje. Buvo uolus Darbininko, Draugo ir kitų laikraščių bendradarbis ir fotografas. Priklausė prie Lietuvių Bendoruonės, Liet. Fronto Bičiulių, Vasario 16 gimnazijos rėmėjų ir kitų lietuviškų organizacijų.

— Rašytoja Alė Rūta, Santa Monica, Calif., kalbės apie Rutos Klevos Vidžiūnienės novelių rinkinį "Vieno vakaro melancholija", kurį neseniai išleido Lietuviškosios Knygos klubas Chicagoy. Knygos sutiktuves sausio 22 Tautiniuose namuose ruošia LB Vakarų apygardos valdyba, talkinant apylinkių valdybom, Žurnalistų sąjungos skyriaus valdybai ir Lietuvių radijo valandėlės klubui.

— Adelaidės lietuvių Šv. Kazimiero parapija susilaukė naujo klebono. Šiom pareigoms paskirtas kun. Juozas Petraitis, MIC, dirbęs Aušros Vartų parapijoje Buenos Aires, Argentinoje. Naujas pareigas jis perėmė sausio 1. Ligšiolinis klebonas kun. Albinas Spurgis, MIC, lieka Adelaidėje ir pagal sveikatos galimybes talkins lietuvių parapijoje.

— Kovo Ketvirtoji, tai laureato Jurgio Gliaudos parašytas romanas apie šv. Kazimierą. Šventosio mirties 500 metų sukakties proga Darbininkas šią knygą išleis ir renka aukas leidimo išlaidoms padengti. Prie leidimo paskutiniu metu prisidėjo: 25 dol. — Vytautas ir Genovaitė Beleckai, Sunny Hills, Fla., 15 dol. — dr. Jonas Skirgaidas, La Jolla, Calif. Aukotojam nuoširdžiai dėkojame.

— Nauji Darbininko skaitytojai: G. Leiga, Woodhaven, N.Y., R. Lizdenis, Chestnut Hill, Mass. Užsakė kitiem: K. Skruodys, Jersey City, N.J. — E. Sardonis, E. Rutherford, N.J. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 12 dol. Atnaujinant — visiem 15 dol. metam.

PLOKŠTELĖ IŠ VOKIETIJOS

Kur bakūžė samanota. Solisto Ričardo Daunoro įdainuotos dainos ir arijos. Pirmoji pusė: Kur bakūžė samanota, Auki, berželi, Anoj pusėj Dunojelio, Ėsk, karvute, Augau aš pas tėvelį, Neturiu aš namelių, Šią naktelę, per naktelę, Išėjo tėvelis į žalią girelę, O, gimtine. Antroji pusė arijos iš L. van Beethoven, W.A. Mozart, A. Thomas, G. Verdi kūrinių. Su persiuntimu gaunama už 12 dol. Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Kredito unija KASA jungiasi su visa lietuvių visuomene į iškilmingą vienintelio Lietuvos šventojo šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimą Vatikane.

KASA duoda ypatingą pasiūlymą: kas dar nėra užsisakęs ir norėtų su lietuvių ekskursija kartu keliauti į Romą, turi:

1. Atidaryti KASOJE naują taupymo sąskaitą nemažiau 500 dol. sumoje. Tas asmuo gaus iš KASOS 250 dol. nuolaidą kelionei į Romą. Arba:

2. Padidinti jau turimą sąskaitą KASOJE nemažiau 1000 dol. suma ir taip gaus 250 dol. nuolaidą kelionei į Romą.

Tokiu būdu keliaujantiems per KASĄ ši kelionė iš New Yorko kainuos: vien skridimai — 350 dol., o pilnas paketas su viešbučiu, maistu ir t.t. — 750 dol.

Indėliai KASOJE duos 10% dividendą ir turės būti laikomi nemažiau kaip 3 mėnesius. Čia yra nepaprasta proga, kuri gal niekada daugiau nepasitaikys. Vienu sprendimu galite savo santaupas įjungti į pelningą lietuvių taupymo instituciją ir gauti didelę nuolaidą piligriminei lietuvių kelionei Lietuvos šventajam pagerbti.

Skubiai registruokitės KASOJE:

NEW YORKE
86-01 114 Street
Richmond Hill, N.Y. 11418
tel. 212 441-6799

ST. PETERSBURGE, FLA.
pas Arą Miežell, KASOS direktorių
tel. 813 360-6052

Kelionės dokumentus ir informacijas gausite iš kelionių agentūros Vytis, kuri tvarko šią ekskursiją.

Skubėkite, nes išvyka bus nuo vasario 26 iki kovo 5.

Nevėluokite į KASĄ, į istorinę kelionę ir į Lietuvos šventojo didingą paminėjimą.

KASOS DIREKTORIŲ TARYBA

Baltimorės Lietuvių Atletų Klubu moterų tinklinio komanda. Jos vadovas J. Sajauskas stovi antroje eilėje pirmas iš kairės. Nuotr. L. Tamošaičio

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

Už prieinamus mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudos planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mirties.

Norį įsirašyti kreipkitės į SUSIV. CENTRĄ, P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes Barre, Pa. 18703; o Didžiojo New Yorko rajono lietuviai kreipkitės į organizatorių Susiv. direktorių BRONIŲ BOBELĮ, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421, tel. MI 7-6637.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Prašau pratęsti prenumeratą 1984 metams

Vardas ir pavardė

Adresas

DARBININKAS naujiems skaitytojams pirmuosius metus kainuoja tik 12 dol. Visiems kitiems prenumerata — 15 dol. metams.

Sluokniu už prenumeratą \$.....
Už kalendorių \$.....
Spaudai paremti \$.....

Sutaupysite pirkdami pas mus
tauriuosius ir gaivinančius gėrimus

UŽSAKYTI GALIMA VIENINTELĖJE LIETUVIŠKOJE LIKERO PARDUOTUVĖJE “VANDA”

Atsiimti galima “Lito” būstinėje adresu:

86-01 114th St.
Richmond Hill, N.Y.
Skambinti telefonais: 212 441-2811 arba 516 997-7655

IŠPARDAVIMAS

Trys knygos su persiuntimu už 2 dol. Tai P. Narvydo pasakojimai iš Lietuvos laisvės kovų, J. Jaskauskio apysaka iš Lietuvos nepriklausomo gyvenimo pradžios, A. Žemaičio “Lietuvos vaizdeliai” arba to paties autoriaus “Nutuliosios dienos”. Gaunama Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

NAUJAUSIOS KNYGOS

Laisvės besiekiant. Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos įnašas į antinacinę rezistenciją. Minkštais viršeliais 12 dol., įrišta — 15 dol.

Dr. Wilhelm Storost-Vydūnas, Sieben Hundred Jahre Deutsch-Litauischer Beziehungen. Irišta. 14 dol.

A. Saudargienė, Vėjas iš Rytų. Kelionės aprašymai, įrišta. 5 dol.
K. Grigaitytė, Marių vėjui skambant, Tylos dovana. Lyrika. Po 4 dol.

Stasys Santvaras, Buvimo pėdsakai, aštuntoji lyrikos knyga. Irišta 8 dol.

A. Musteikis, Danguis ir žemės šaknys. Romanas. 10 dol.

R. K. Vidžiūnienė, Vieno vakaro melancholija. Novelės. 7 dol.

Iz. Straukas, Nuo Linkuvos iki Čikagos. Atsiminimai. 8 dol.

P. Melnikas, Pakirsta šaka. Romanas. Kietais viršeliais. 8 dol.

K. Ostrauskas, Gundymai. Kietais viršeliais. 8 dol.

J. Ehret, Lithuania, The European Adam. Angliškai. 3.50 dol.

Vysk. V. Brizgys, II Vatikano mintys ir lietuviai susirinkime. Kietais viršeliais, 6 dol.

J. Rūtenis, Šventieji dūmai, eilės. 6 dol.

K. Kaminskas, Po svetimu dangum, eilėraščiai. 4 dol.

Persiuntimui pridodamas 1 dol.

Šios ir kitos lietuviškos naujos knygos, lietuviškos muzikos plokštelės ir įvairūs suvenyrai gaunama Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

LITHUANIAN COOKERY

(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agromės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėms amerikietėms. Knyga su plastiniu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau “Lithuanian Cookery” už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

NAUJAUSI LEIDINIAI

J. Puzino, Rinkiniai raštai. I ir II tomas. Irišti į kietus viršelius. Už abu tomus 35 dol.

B. Kvickio, Kauno arkivyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 23 dol.

E. Juciūtė, I g a r k o s Naujamiestis. Lietuvių tremtinių gyvenimas Sibire. Irišta. 10 dol.

M. Blynas, Lietuvos senovės paminklai. Iliustruota. 10 dol.

J. Karka, Vytauto Didžiojo Universiteto studentų atsargos karininkų korporacija Ramovė 1933 - 1983. Kaina 10 dol.

A. Balašaitienė, Susitikimas pamary. Novelės. Irišta. 8 dol.

Pr. Naujokaitis, Saulėleidis, eilėraščiai. 4 dol.

J. Burkus, Gaila minios. Religiniai mąstymai. 8.00 dol.

B. Ramanauskas, OFM, Aš savo dalį atlikau... Religinis straipsnių rinkinys. 12 dol.

A. Gailiusis, Visaip atsitinka. Novelės. 6 dol.

V. Kavaliūnas, Dalia. Romanas, kietais viršeliais, 7 dol.

Pr. Razminas, Kražiai. Didelio formato, įrišta. 12 dol.

A. Budreckis, DLK Algirdas. Istorinis veikalas, įrištas. 16 dol.

A. Rukša, Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės. III tomas, įrištas. 19 dol.

M. Karaša, Gyvenimo sukuriuose. Irišta. 12 dol.

E. Juciūtė, Pėdos mirties zonoje. Pergyvenimai Sibire. 10 dol.

Br. Kvickys, Telšių vyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 20 dol.

Br. Kvickys, Vilkaviškio vyskupija. Gausiai iliustruota, įrišta. 23 dol.

J. Brazaitis, Raštai. I, II ir III tomiai. Irišta. Po 15 dol.

L. Kerulis, Išvežtųjų lietuvių sąrašas. Didelio formato. 20 dol.

G. Galva, Ernestas Galvanauškas, politinė biografija. Kietais viršeliais. 18.00 dol.

G. Tautvytis, Gyvenimas okupuotoj Lietuvoj. 10.00 dol.

S. Ylos, Ateitininkų vadovas. II laida. 8 dol.

II Pasaulio Lietuvių Dienos. 5 dol.

Br. Raila, Kitokios Lietuvos ilgesys. 5 dol.

R. Raid, Wenn die Sowjets kommen. Vokiečių kalba apie sovietų žiaurumus okupacijos metu Pabaltijo kraštuose. 12 dol.

Persiuntimui pridodamas 1 dol.

Šios bei kitos lietuviškos knygos, lietuviškos muzikos plokštelės ir suvenyrai gaunama Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Darbininkui paremti aukojo

(atkelta iš 4 psl.)

Grabnickas, Winter Park, Fla., J. Narkevičius, Los Angeles, Calif., B. Emery, Hicksonville, N.Y., V. Butkys, Great Neck, N.Y., J. Zubavičius, Sunny Hills, Fla., S. Bakaitis, St. Petersburg, Fla., V. Bakūnas, Pembroke, Ont., J. Tričys, Chicago, Ill., A. Tumosa, Wayne, Mich., P. Šilbajoris, Syoset, N.Y., kun. S. Raila, Masspeth, N.Y., A. Ramanauskas, Daytona Beach Shores, Fla., J. Gudukas, Centerville, Mass., S. Eiva, Brockton, Mass., V. Dudenas, New York, N.Y., J. Masiolionis, Chicago, Ill., J. Simaitis, New York, N.Y., G. Daunys, Syoset, N.Y. S. Račys, Milton, Mass., A. Budreckis, Wollaston, Mass., A. Vasikauskas, Richmond Hill, N.Y., J. Virkutis, Bethlehem, Pa., J. Stonkus, Hot Springs, Ark., G. Varick, Woodhaven, N.Y., D. Budrys, Collinsville, Conn., F. Parravicini, New York, N.Y., B. Sudzinskas, Industry, Pa., F. Milas, Floral Park, N.Y., K. Šidlauskas, So. Boston, Mass., P. Račkauskas, Dorchester, Mass., J. Paulionis, Worcester, Mass., O. Pie-

šina, Westwood, Mass., M. Lembergas, Santa Monica, Calif., B. Galinaitis, Westminster, Md., J. Skuodas, De Kalb, Ill., A. Skruodys, Jersey City, N.J., K. Šnipas, Hartford, Conn., L. Vainius, E. Northport, N.Y., J. Sakalauskas, Woodhaven, N.Y., A. Dabšys, Los Angeles, Calif., kun. J. Kinta, Putnam, Conn., J. Puteris, Toronto, Ont., J. Urbanavičiūtė, Spring Valley, N.Y., J. Gasiliūnas, St. Petersburg Beach, Fla., B. Naras, Shrewsbury, Mass., F. Gabalis, Phoenix, Ariz., J. Benūnas Hartford, Conn., Liet. Fondas, Chicago, Ill., A. Ragauskas, Bricktown, N.Y., A. Elskus, New York, N.Y., T. Torosky, Glen Burnie, Md., J. Marais, South Amboy, N.J.

Po 4 dol. — S. Vitėnas, Cromwell, Conn., J. Gelgota, Brooklyn, N.Y.

Po 3 dol. — A. Pumputis, Woodhaven, N.Y., A. Beard, New Paltz, N.Y., J. Kralikauskas, Islington, Ont., G. Būga, Scranton, Pa., K. Daugėla, Bedford, N.H., Sr. Felicija, Putnam, Conn., J. Galenski, Parlin, N.J., M. Seferienė, Vemon, Conn., T. Thomann, Queens Village, N.Y., J. Raštikis, Dayton, Ohio, V. Malzinskas, Los Angeles, Calif., J. Vazalis, Baltimore, Md.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS, prel. P. Juro paruošta maldaknygė, mažo kišeninio formato, su daugybe maldų, litanijų, novėnų. Tinka ir patiems pasimelsti ir kitiems padovanoti, kurie tokių maldaknygių neturi. Kaina 4 dol. Gaunama Darbininko administracijoje: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

AMBER HARVEST Fresh fruits and vegetables PARDUOTUVĖ

Galima gauti skanios, rupios, lietuviškos sveikatos duonos iš Bruno's kepyklos Chicagoj.

Užsakomi vaisių krepšiai visom progom. Iki malonaus pasimatymo!

110-21 Jamaica Ave.
(kampas 111 St.)
847-9225

Atidara nuo 8 iki 7 val.
nuo pirmadienio
iki šeštadienio

KAILIŲ PASIRINKIMAS!

Custom made fur and sheepskin coats and other leather goods. The lowest prices in neighborhood. Use our lay-away plan.

ALEX SHEEPSKIN AND FUR CO.
79-03 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN, N.Y. 11421
TEL. 212 296-1162

FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

LIETUVIŲ KASA LIETUVIAM

86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (212) 441-6799

Skyriai Chicagoje, Ill. ir St. Petersburg, Fla.

— Kiekviena taupoma sąskaita KASOJE apdrausta iki 100,000 dolerių.

KASA už paprastas taupomas sąskaitas moka 9%

Už IRA pensijų indėlius dabar moka 11%

Už didelius ir mažus Certifikatus duoda kiek galima aukščiausius procentus.

Visiems nariams lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas ir mirties.

Tiesioginiai priima arba keičia Social Security pensijos čekius.

Duoda Money Orders ir keičia asmeniškus arba algos čekius.

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. vak. ir šeštadieniais iki 5 val. vakaro.

Visus kviečiame dėti santaupas į lietuvišką KASĄ.

Šv. Kazimiero medalis, išleistas jubiliejui rengti komiteto, jau gaunamas Darbininko administracijoje. Medalis bronzinis, įdėtas į plastikinę dėžutę. Kaina 10 dol. Persiuntimui pridodamas dar 1 dol.

A.A. JURGIUI APANAČIUI

mirus, dukrai Elvyrai su šeima ir kitiems artimiesiems
giliai užuojautą reiškia

Grażina ir Mykolas Molynai

A.A. JURGIUI APANAČIUI

mirus Clevelande, nuoširdžiai užjaučiame jo dukrą Elvyrą
Ošlapienę, gimines ir jų šeimas.

Dana ir Jonas Bilėnai

A.A. JONUI SAVICKUI

mirus, žmonai Sofijai, dukrai Reginai Valatkaitienei su
šeima, žentui Algirdui Brazinskui su šeima ir visiems
artimiesiems reiškia nuoširdžią užuojautą ir kartu liū-
dime.

Genovaitė ir Kazys Trečiokai

A.A. JONUI VALAIČIUI

mirus, jo sūnams, Vlko veikėjui Jurgiui Valaičiui, dr.
dr. Jonui Valaičiui su šeimomis ir kitiems artimiesiems

reiškia giliai užuojautą.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

A.A. JONUI VALAIČIUI

mirus, jo dukrai Marytei, sūnams Jurgiui ir dr. Jonui su
šeimomis, seseriai M. Ulėnienėi, broliui Juozui su žmo-
na ir a.a. brolio Kazio šeima Kanadoje reiškia giliai
užuojautą.

Viktorija ir Aina Bernier

Brangiam tėvui, seneliui ir mokytojui

A.A. JONUI VALAIČIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame dukterį Aldoną-Marytę,
sūnus Jurgį ir dr. Joną, seserį M. Ulėnienę ir brolių
Juozą su šeimomis.

*Elena Grudzinskienė
Genė Treimantienė
Rima ir Antanas Gudaičiai*

Mielai

A.A. JULIJAI KEŽENIENEI

mirus, jos dukterį Onutę Karašienę su šeima ir kitus ar-
timuosius nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime.

*Irena ir Stasys Giedrikiai
Pelagija ir Stepas Leveckiai*

MIRĖ JONAS TUMAS

Prieš pat Kalėdų šventes Kearny, N.J., mirė ir gruodžio 23
palaidotas Jonas Tumas, sulaukęs 75 metų amžiaus.

A. a. J. Tumas buvo ankstesnės emigracijos lietuvis, atvykęs dar iš nepriklausomos Lietuvos. Buvo susipratęs lietuvis, anksčiau priklausė prie kai kurių lietuviškų organizacijų ir klubų, skaitė ir rėmė lietuvišką spaudą. Buvo vedęs anksčiau atvykusią lietuvaitę Nelę Karaliūtę.

1949 Tumas labai nuoširdžiai globojo naujai atvykusius lietuvių pabėgėlius. Tada gyvenami Brooklyn, nežinint vietos ankštumo, net dvi jų šeimas ilgesniam laikui buvo priglaudę savo gyvenamajame bute.

Be žmonos, dar yra likusi dukra Jeanette su šeima.

Ši taurų lietuvių pažinusių apgailestauja jo netekimą ir labai užjaučia jo likusią šeimą.

B. Babušis

Balfo vėjus tęsiasi

Balfo Bostono skyrius, kuriam pirmininkauja buvęs Šv. Petro lietuvių parapijos So. Bostone klebonas kun. Antanas Baltrušinas, vykdomą piniginių vėjų dar pratešia.

Visi valdybos nariai prašo visus lietuvius prisidėti prie šio vėjus. Kaip žinome, vargo visame pasaulyje yra daug. Yra ir lietuvių, kuriems reikalinga parama. Tas ypač liečia lietuvių Suvalkų trikampį, priskirtus prie Gudijos ir kitur. Tad Balfo skyriaus valdyba prašo visus lietuvius prisiminti tuos vargstančius ir prisidėti pinigine auka jų vargo palengvinimui.

Nauja inžinierių valdyba

Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Bostono skyriaus

A.A. inž. JONUI SAVICKUI

mirus, jo žmonai Sofijai, dukteriai Reginai, žentams
Algirdui Brazinskui ir Vytautui Valatkaičiui ir jo vaikams
reiškia giliausią užuojautą ir kartu liūdžiū.

Vladas Jančauskas

Cape Cod

A.A. JONUI SAVICKUI

mirus, jo brangiai žmonai Sofijai, dukteriai Reginai
Valatkaitienei, žentui Algirdui Brazinskui ir jų šeimoms
nuoširdžią užuojautą reiškia

Kazys Jankūnas

A.A. JONUI VALAIČIUI

mirus, sūnui Jurgiui su šeima ir artimiesiems giliai
užuojautą reiškia

Danutė ir Liutaveras Siemaškai

A.A. JONUI VALAIČIUI

mirus Chicagoje, dukrai Aldonai, sūnams Jurgiui ir Jonui,
giminėms bei jų šeimoms reiškia giliai užuojautą ir
kartu liūdime.

Dana ir Jonas Bilėnai

A.A. JONUI VALAIČIUI

mirus, sūnui Jurgiui su šeima, giminėms ir artimiesiems
reiškia giliai užuojautą.

Grażina ir Mykolas Molynai

A.A. JONUI VALAIČIUI

mirus, sūnui Jurgiui, seseriai M. Ulėnienėi, broliui Juozui,
giminėms ir artimiesiems reiškia giliai užuojautą.

Aleksandra Pakalkienė

A.A. JONUI VALAIČIUI

mirus, dukrą Aldoną-Marytę, sūnus Jurgį ir dr. Joną,
seserį M. Ulėnienę, brolių Juozą su šeimomis ir gimi-
nės giliai užjaučia

*Janina ir Antanas Snieskai
Danutė ir Stasys Biručiai*

valdyba 1984 metams yra tokia: pirm. inž. dr. Jurgis Gimbutas, sek. inž. Almis Kuolas ir ižd. Gintas Banaitis.

Šis sąjungos skyrius kiekvienais metais Vasario 16-osios proga yra dosniausias aukomis lietuviškiems reikalams. Ta proga vasario 17 skyriaus susirinkimas įvyks inž. Juozo Rasio namuose, Cambridge, Mass., kuriame ir bus renkamos tam reikalui aukos.

Moterų klubo susirinkimas

Lietuvių Moterų Federacijos Bostono Klubu narių susirinkimas įvyks sausio 21, šeštadienį, 2:30 val. So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos patalpose. Valdyba kviečia visas narys dalyvauti. Bus paskaita ir svarstomi einamieji reikalai.

Mišios už a.a.

Izidorių Vasyliūną.

Prieš metus mirė smuikininkas Izidorius Vasyliūnas. Vėlionės našlė Elena Vasyliūnienė užprašė mišias už Izidoriaus sielą. Jos bus aukojamos sausio 22, sekmadienį, 10:15 val. ryto Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje, So. Bostone.

BOSTONO RENGINIAI

Kovo 5 d. atidaroma Elenos Vasyliūnienės dailės darbų paroda Cambridge Public Library. Paroda tęsis dvi savaites.

Kovo 24, šeštadienį, So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos salėje Laisvės Varpo pavasarinis koncertas ir šios radijo programos 30 metų veiklos sukakties minėjimas. Programą atliks Europos solistė Vilija Mozūraitytė, pianistė Raminta Lampsatytė-Kollars ir smuikininkas Mykolas Kollars.

Balandžio 1 Minkų vedamos radijo valandėlės 50 metų sukakties minėjimas ir koncertas So. Bostono Lietuvių Piliečių Dr-jos salėje.

Gegužės 6 d. Motinos Dienos minėjimas. Rengia L.M.F. Bostono klubas.

Gegužės 13 d. 3 val. popiet First & Second Church salėje, 66 Marlborough St., Bostone rengiama poezijos ir muzikos popietė su poetu Stasiu Santvuru ir pianistu Vytautu Bakšiu. Rengia LB Bostono apygardos valdyba.

Rugpjūčio 12 Minkų radijo programos gegužinė Romuvos parke Brocktone.

BOSTON MASS — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 8 iki 8:45 ryto. Veda S. ir V. Minkai. 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 263-0489. Paruošamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00 - 10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas (617) 586-7209.

Mielai

A.A. JULIJAI KEŽENIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jos dukrą Onutę ir Nerimantą Karašus ir jų vaikus ir kartu liūdime.

*Roma ir Rimas Česoniai
Aldona ir Juozas Rygeliai*

A.A. ANTANUI BALČIŪNUI

mirus, jo žmonai Marytei reiškia giliai užuojautą ir
kartu liūdime.

Albina ir Vladas Balsiai

MARYTEI BALČIŪNIENEI,

jos mylimam vyrui Antanui Balčiūnui mirus, reiškia
nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

*Sabaliauskai ir šeima
Ozalai ir šeima*

"Amber Holidays"

1984 M. EKSURSIJOS Į LIETUVĄ IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

Balandžio 18	—\$1114.00	Liepos 9	—\$1618.00
Gegužės 9	—1114.00	Liepos 18	—1361.00
Gegužės 14	—1335.00	Rugpjūčio 1	—1361.00
Gegužės 30	—1361.00	Rugpjūčio 13	—1528.00
Birželio 11	—1315.00	Rugsėjo 5	—1361.00
Birželio 18	—1528.00	Rugsėjo 17	—1127.00
Birželio 20	—1361.00	Rugsėjo 26	—1142.00
Spalio 3	—\$1268.00		

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai — Vilnius, Ryga, Talinas, Maskva, Leningradas.

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupės lydis vadoval.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite:

1 - 800 - 722 — 1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1 - 617 - 268 - 8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway, P.O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Ištaigai vadovauja: Aldona ADOMONIS ir Albina RUDŽIŪNAS. Norintiems atskiviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Prices are based on double occupancy and are subject to change

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuė (212) 827-1350
Vienualynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

1983 METAI APREIŠKIMO PARAPIJOJE

Praeitais 1983 metais Apreiškimo parapijos bažnyčioje pakrikštyta 12 vaikų, jaunavedžių palaiminta 8 poros, pusė iš jų lietuviai. Aplankyta 145 ligoniniai, daugiausia pirmą mėnesio penktadieniais. Palaidota 47 parapičiai.

Prisijungus Angelų Karalienės parapijos nariams, pasidarė daugiau darbo. Visi metrikai ir kiti dokumentai atgabenti į Apreiškimo parapijos raštinę.

Lietuvos nepriklausomybės šventės proga atlaikytos iškilmingos koncelebracinės mišios,

Albino Prižginto, vargonų virtuozo, koncertas bus sausio 22, sekmadienį, 4 v. popiet Our Lady of Grace bažnyčioje, 400 Willow Ave., Hoboken, N.J. Programoje — įvairių autorių variacijos vargonams. Muzikas Albinas Prižgintas vargonininkauja ir vadovauja chorui St. John's episkopalo bažnyčioje, Elizabeth, N.J. Bažnyčioje yra geri vargonai. Kalėdų metų su chorų giedojimo ir solistė Angelė Kiaušaitė.

Dr. Vytautas Dambrava gyvena Caracas, Venecueloje, ir ten vadovauja Lietuvos Bendruomenei, uoliai veikia lietuvių tarpe, turi gerus ryšius su vietos spauda. Jis buvo atskridęs į Ameriką, lankė savo sūnų, kuris gyvena Colorado valstybėje. Iš ten sausio 12 atskrido į New Yorką, lankėsi Liet. Religijinėje Šalpoje ir į Venecuelą išsivežė visą dėžę šv. Kazimiero medalių. Simo Sužiedelio parašytos knygos — šv. Kazimieras ir angliška leidinį apie žmogaus teisių pažeidimus. [Venecuelą išskrido sausio 13. Prieš išskridamas apsilankė ir Darbininko redakcijoje bei administracijoje.

Ryšium su šv. Kazimiero metais Darbininko administracija praneša, kad dar turi prof. Zenono Ivinskio parašytų knygų "Šv. Kazimieras". Knyga buvo išleista 1955. Išleido Darbininkas, 222 psl., gausiai iliustruota. Kaina 4 dol. Kreiptis į Darbininko administraciją. Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Iš Metropolitan operos rūmų sausio 21, šį šeštadienį, 2 val. popiet New Yorko laiku per radiją bus transliuojama Weill/Brecht opera "Mahagonny". Pagrindiniai solistai: Craig, Chookasian, Cassilly, Plishka. Diriguoja Tate. Sausio 28 bus transliuojama Verdi "Macbeth".

Dail. Vida Kristolaitė yra išvykusi atostogauti į Karibų salas, kur daug tapo jūros vaizdų. Iš ten atsiuntė Darbininko redakcijai sveikinius.

POEZIJOS MĖGĖJAMS

Štai mūsų poetų eilėraščių rinkiniai:

K. Grigaitytė, Tylos dovana. 4 dol.

K. Grigaitytė, Marių vėjui skambant. 4 dol.

St. Santvaras, Buvimo pėdsakai. 8 dol.

J. Rūtenis, Šventieji dūmai. 6 dol.

K. Bradūnas, Priešai. 6 dol.

Pr. Naujokaitis, Saulėleidis. 4 dol.

K. Kaminskas, Po svetimu dangumi. 4 dol.

E. Juodvalkė, Pas ką žiedas žydi. 6 dol.

A. P. Bagdonas, Žodžiai į toli. 5 dol.

L. Šimkutė, Prisiminimų inkarai. 6 dol.

F. Kirša, Šventieji akmenys. 3 dol.

Persiuntimui pridedama už kiekvieną knygą po 50 c.

Užsisakant čia minimas poezijos knygas, administracija pridės dovanai dar kitą poezijos knygą, kuri čia neminima.

Visos šios knygos, lietuviškos muzikos plokštelės ir suvenyrai gaunami Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

dalyvaujant Lietuvos gen. konsului Anicetui Simučui. Taip pat iškilmingomis pamaldomis paminėta Tautos šventė rugsėjo 11 ir Lietuvos kariuomenės atkūrimas. Organizacijos dalyvavo su vėliavomis.

Kalėdų naktį Bernelių mišiose 12 val. dalyvavo 34 choristai ir gražiai giedojo, vadovaujami gausaus muziko-vargonininko Viktoro Ralio. Tikinčiųjų dalyvavo apie 350, buvo daug gražaus jaunimo.

Metinis piknikas, kuris paprastai būna rugpjūčio pradžioje, šiemet gerai pasisekė. Buvo labai graži diena. Pelno parapijai padaryta apie 4000 dol.

Padaryta nemaža klebonijos ir bažnyčios pataisymų. Nudažytos klebonijos ir bažnyčios durys iš lauko ir iš vidaus, sutvarkytos šviesos, aptvarkyti langai.

Nuo senų laikų kartu buvo šildoma mokykla ir bažnyčia. Kun. kleb. Jonas Pakalniškis, gavęs vyskupijos leidimą ir sutaręs su parapijos komitetu, pertvarkė ir padarė atskirus apšildymus. Specialistai po zakristiją rūsyje įrengė patalpą ir ten pastatė dujinę krosnį. Tas kainavo 13,550 dol. Tai buvo pačios didžiausios parapijos metinės išlaidos.

Finansiniu atžvilgiu parapija gerai laikosi. Pagelbsti bingo ir gerų parapičių aukos. Vyskupijos fondui jau kvota surinkta. Tam fondui buvo nustatyta 8,300 dol. suma.

Paskutinis metinis parengimas buvo Kučios, surengtos kat. moterų kuopos. Jos buvo surengtos pagal lietuviškas tradicijas — su kalėdiniais valgiais, giesmėmis.

Advento metu buvo ateitininkų susikauptimo diena. Po pamaldų mokyklos salėje buvo pusryčiai ir kun. A. Rubšio paskaita apie Senąjį Testamentą. Rodė ir skaidres.

Rudenį iš Romos lankėsi prel. L. Tulaba ir pranešė linksmą naujieną, kad ateinančiais metais Apreiškimas gaus naują ir jauną asistentą. Painformavo apie lietuvių ir Bažnyčios rūpesčius Europoje, okupuotoje Lietuvoje ir čia Amerikoje.

Apreiškimo parapijos klebonijoje svečiavosi kun. Petras Patlaba. Jis atvyko iš Hot Springs, Arkansas. Jis ten turi įkūręs Šiluvos šventovę miesto pakraštyje. Drauge yra ir ten gyvenančių lietuvių centras. Per tautines šventes ten laikomos pamaldos. Kun. P. Patlaba yra Telšių vyskupijos kunigų, gyvenančių už Lietuvos ribų, komiteto pirmininkas. Jis lankėsi Brooklyn, kad čia galėtų pasitarti su kitais valdybos nariais apie praėjusį ateinančius metus, ką čia reikės daryti. Nutarta pasveikinti Telšių vyskupą su Kalėdų šventėmis, taip pat pasveikinti ir kitus artimuosius kunigus. Kalbėta apie šv. Kazimiero jubiliejus metus, apie kelionę į Romą. Komiteto pirmininkas ir sekretorius 1984 metais mini 50 metų kunigystės sukaktį. Būtų malonu susitikti su konfratrais Lietuvoje, jei ne Telšiuose, tai bent Vilniuje. Jų ten dar keli yra gyvi. Taip pat svarstėme, kad, kadenciją baigę, savo pareigas perleistume jaunesniems kunigams, o jų sąrašą turime apie 50. KAR

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju rytinio pakraščio Liet. Fronto Bičiulių sambūriams, prisiminusiems 1983 m. gruodžio 18 d. šv. mišiose mano vyrą dr. Bronių Radzivaną jo mirties 5 metų proga. Dėkoju visiems newyorkečiams, dalyvavusiems pamaldose, ypač dėkoju LFB New Yorko sambūrio valdybai už iniciatyvą.

Apolonija Radzivanienė

Parduodamas dviejų miegamųjų butas - condominium. Seminole, Fla. Gerame stovyje ir prie krautuvų-bankų, kur patogus senesniems žmonėms pasitarnauti. Tel. 1-813-360-3553.

Ieva Jankutė kalba Klaipėdos krašto sukilimo minėjime Kultūros Židinyje sausio 14.

PRISIMINTA KLAIPĖDOS KRAŠTO SUKILIMAS

Klaipėdos Krašto sukilimas ir prisijungimas prie Lietuvos prisimintas sausio 14, šeštadienį, 6 v.v. Kultūros Židinio mažojoje salėje.

Minėjimą pradėjo šaulių kuopos pirmininkas Kęstutis Miklas, prisimindamas eilę Mažosios Lietuvos lietuvių, kurie išliko lietuviškas. Pagerbti atstojimu žuvę Klaipėdos žygio dalyviai. Pagerbtas ir ten salėje žygio buvęs dalyvis Jonas Jankus. Invokaciją sukalbėjo Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, šaulių kuopos kapelionas.

Toliau minėjimui vadovavo šaulė Vida Jankauskienė. Pradžioje ji perskaitė Prūsijos lietuvių atsišaukimą, surašytą Tilžėje.

Sveikinimo žodžius tarė Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis ir LB apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis.

Ištrauką iš Martyno Gelžinio straipsnio paskaitė Vida Jankauskienė. Ištrauka rūsti, šurpi, primenantį karo įvykius Klaipėdos krašte, Sovietų padarytus žiaurumus bei okupaciją.

Paskaita apie ano krašto moteris

Paskaitai pasikvietė šį kartą labai retą asmenį — Martyną Jankaus anūkę — Ievą Jankutę. Ji pasisakė, kad nekalbės apie patį sukilimą, bet prisimins Mažosios Lietuvos moteris lietuves, kurios tikrai daug dirbo lietuviškos laisvės labui.

Natūralaus bičių medaus prieinamomis kainomis galima gauti Darbininko spaudo kioską. Čia taip pat galima įsigyti kalėdinių kortelių, lietuviškos muzikos plokštelių, įvairių suvenyrų ir dovanėlių Kalėdom ir kitom progom, naujausių lietuviškų knygų, gintarų ir kt.

Eglė Vainius, Real Estate pardavėja, dirba su R. T. Real Estate Agency, Inc., Bay Head, New Jersey. Tel. 295-9700 (namų tel. 295-8493). E. Vainienė priklauso prie South Monmouth ir Ocean County Multiple Listing Service. Įstaigų kreipiantis paminėti, kad norite būti E. Vainienės klientais.

QUEENS COLLISION CENTER INC. Expert auto body works — Ducco painting — Welding — Frames straightened — Fiber glass work. John R. Chicovich, 131-13 Hillside Avenue, Richmond Hill, N.Y. 11418. 24 hr. towing phone HI 1-6666. Towing after 6:00 — 843-6677.

Pirmiausia prisiminė Morką Zauniūtę, kuri daug dirbo spaudos draudimo metu, įkūrė Tilžėje lietuvišką knygyną, šelpė politinius veikėjus. Morka Raišutytė, pagarsėjusi juostų audėja, globojo Vydūną, leido jo raštus, Brakienė, uoli veikėja, dailininko Brako žmona, jau po karo iš Vokietijos nuvyko į Lietuvą, kad leistų pasimatyti su išvežtu į Sibirą vyru. Ji nepasimatė, nes vyras jau buvo sušaudytas.

Prisiminė žinomąsias rašytojas Ievą Simonaitę, kuri 1935 metais pagarsėjo savo romanu "Aukštųjų Šimonių likimas"; Oną Jagomastaitę-Vilmantiene, iš Tilžės persikėlusią gyventi į Lietuvą, ją ir visą jos šeimą, gimines vokiečiai sušaudė 1941 m.; Elzę Jankutę, kuri rėmė knygnešius, pergyveno karus, organizavo šventes Rambyne, su senu tėvu Martynu Jankum pasitraukė į Vakarų, paskui išvyko į Torontą. Dabar jai 90 metų.

Suminėjo eilę klaipėdiečių moterų, dirbančių Chicagoje, Montrealyje ir kitur.

Paskaita buvo mieliai išklausyta. Ir gerai, kad išklėdė ano krašto moteris, kurios buvo taurios lietuviškos, ištermingai darbavosi savo tautos labui.

Meninė dalis

Toliau dainavo Stasys Citvaras, kadaise dainavęs operose, Dono kazokų chore. Jis padainavo ariją iš Verdi operos Simon Boccanegra, Tamsiojo naktelė — Šimkaus, ariją iš Kornevilio varpų — Buvo mūs penki šimtai, Jau žirgelis pabalnotas — J. Dambrausko. Bisui pakartoto Tamsiojo naktelė. Akomponavo muzikas Viktoras Ralys.

Gerai, kad solistas Stasys Citvaras grįžta į sceną ir į dainavimą. O juk tokia pajėga! Dabar įsijungė ir į vyrų chorą. Gyvena gana atokiai nuo New Yorko. Į repeticijas atvyksta kokią kartą per mėnesį. Repertuarą parengia pats namuose.

Pabaigoje pirmininkas K. Miklas padėkojo visiems, kurie prisidėjo prie šio renginio. Galing salės siena padėkojavo Paulius Jurkus, gi šaulė Elena Mickeliūnienė visiems surengė nemokamai vaišes. Visi prie staliukų dar gerą valandą prisinekučiavo, pabendrauvo. Žmonių atsilankė per 50. Prie kasos buvo parduvinėjamos kuopos išleistos knygos — Elenos Juciūtės Pėdos mirties zonoje, Algirdo Budreckio — Algirdas, Jono Rūnio eilių rinkinys — Šventieji dūmai. (p.j.)

Kun. Algimantas Bartkus, kelionės į Romą koordinatorius Romoje. Jis ilgai veikė Penssylvanijoje. Į Romą išvyko praėjusių metų rudenį. Jo išleistuvės buvo Apreiškimo parapijos bažnyčioje ir salėje. Nuotraukoje matome jį kalbantį Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Kairėje — šv. Kazimiero statula. Nuotr. V. Alksninio